

DE OORLOG, 29 december 1914
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27923]

[Dinsdag 29 December 1914]

Inhoudsopgave 29 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27923]	1
DE OORLOG	2
Op het Westelijk oorlogstooneel.	2
Officieele Duitsche berichten.	2
Officieele Fransche berichten.	3
In België en Frankrijk.	3
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	3
Officieele Duitsche berichten.	3
Oostenrijksch communiqué.	3
Op het Zuidelijk oorlogstooneel.	4
In Servië.	4
Op Zee.	4
Duitsche schepen aan de Engelsche kust.	4
Ontsnapt.	4
ENGELAND.	4
De "Nordd. Allgem." over een rede van Balfour.	4
FRANKRIJK.	4
Bewijzen van herkomst.	4
BELGIË.	4
Een meisje doodgeschoten.	4
In België.	5
DUITSCHLAND.	5
Kerstviering in het Groote Hoofdkwartier.	5
DENEMARKEN.	6
Het Duitsche militairisme.	6
TURKIJE.	6
De stemming in Turkije.	6
Vluchtelingen overgebracht.	6
Veldmaarschalk Von der Goltz over het Turksche leger.	6
ITALIË.	7
De Italianen in Valona.	7
Omkooprij.	7
EGYPTE.	7
Het Kanaal van Suez.	7
VENEZUELA.	7
De rechten der neutralen.	7
PORTUGAL.	7
In het Portugeesche parlement.	7
TURKIJE.	8
Duitschland en Turkije	8
Vreemde historie.	8
Nederlandsche Staatsleening.	8
Uit Rusland.	9
Uit Frankrijk.	9
Effecten- en Geldmarkt.	10
Enige beschouwingen over het afgelopen jaar.	10
Nederland en de oorlog.	13
Belgische vluchtelingen.	13
Regeeringscommissie voor de vluchtelingen.	14
De "Leersum".	14
Paarden-uitvoer.	14
Verboden brievenvervoer naar België.	14
Zaak Van Rossem.	15
Vreemde munt in Limburg.	15
INGEZONDEN STUKKEN.	15
Werk voor de vluchtelingen.	15
De Nederlandsche industrie en de "Friso"-motoren.	16
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27923]	16
OORLOG	16
De algemeene toestand.	17

Naspeuringen van Paul Theelen: 29 december 1914

Op het Westelijk oorlogstooneel.	18
Een mislukte doorbreking.	18
Duitsche levens en Fransche gebouwen.	18
Het leven te Pont-à-Mousson.	18
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	19
Officieele Russische berichten.	19
In Polen.	19
Op Zee.	20
In de Zwarte Zee.	20
Op een mijn geloopen.	20
De slag bij de Falklandseilanden.	21
BELGIË.	21
Spoorwegverkeer in België.	21
ENGELAND.	21
Dé dag.	21
Trouw der Indiërs.	23
Persstemmen.	23
De Belgische vluchtelingen.	24
FRANKRIJK.	24
De Kamerzitting.	24
DUITSCHLAND.	27
Een Duitsch officier over den ??? vrede.	27
TURKIJE.	27
Officieele Russische berichten.	27
ITALIË.	28
Schip aangehouden.	28
JAPAN.	28
Japan en Rusland.	28
De ontbinding van het parlement.	28
VEREENIGDE STATEN.	28
Amerikaansche consuls in België.	28
President Wilson en de oorlog.	28
PORTUGAL.	28
Inval in Angola.	28
Engeland.	29
Generaal Kelly Kenny.	29
Nederland en de oorlog.	29
Een kapitein gevangen genomen.	29
Nederlander gesneuveld.	29
Amsterdam en de Oorlog.	29
Lezing over den Oorlog.	29
Landstorm Amsterdam II en III.	29
BEURS EN NIJVERHEID.	29
Kunstmatige rubber.	29

5

EDITIE VAN 2 UUR. OCHTENBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit twee bladen.

DE OORLOG

10 **De "Nordd. Allgem. Zeit." over de rede van Balfour. — Kerstviering in het Duitsch hoofdkwartier. — Voor de rechten der neutralen.**

Op het Westelijk oorlogstooneel. Officieele Deutsche berichten.

15 BERLIJN, 28 Dec. (W. B.) Uit het groote hoofdkwartier wordt gemeld over het westelijk oorlogstooneel:

Bij Nieuwpoort hernieuwde de vijand zijne aanvalspogingen, doch zonder succes. Hij werd daarbij gesteund door het vuur van uit zee, doch ook dit bracht ons geen schade toe; slechts werden eenige bewoners van Westende gedood of gewond.

20 Ook de aanval van den vijand op het gehucht St. George, dat in officieele betichten als in Fransche handen wordt aangegeven, mislukte.

Zuidelijk van Yperen werd door ons een vijandelijke loopgraaf genomen, waarbij een paar dozijn gevangenen in onze handen vielen.

25 Herhaalde krachtige aanvallen in de streek ten Noordwesten van Atrecht werden afgeslagen.

Ten zuiden van Verdun herhaalde de vijand zijn aanvallen, zonder enig succes.

Hetzelfde geschiedde bij zijn pogingen om de hoogte ten westen van Sennheim te heroveren.

30 **Officieele Fransche berichten.**

Het Fransche gezantschap deelt onder dagteekening van heden het volgende mede omtrent de krijgsverrichtingen:

Den 26n was het kalm tusschen de zee en de Leie, en werd bij tusschenenpoozen geschutvuur gewisseld.

35 Tusschen de Leie en de Oise niet bijzonders, behalve dat voor Compierre, Zuidwestelijk van Peronne, een verdedigingswerk voor het leggen van tegen-mijnen verhinderd werd.

40 In het Aisne-dal en in Champagne werd over en weder geschutvuur gelost. Te Vingre hebben wij een mortierenbatterij, welke bommen wierp in onze loopgraven, tot zwijgen gebracht.

Bij Beaulne hebben wij twee mitrailleurs vernield. In de streek van Perthes heeft de vijand, na een hevige beschieting, een tegenaanval beproefd op de loopgraven welke hij had verloren, maar de aanval werd dadelijk afgeslagen door ons infanterie- en geschutvuur.

45 In Argonne zijn wij wat vooruitgegaan. Ten Zuiden van St. Hubert won een compagnie 100 à 200 meter terrein. Wij hebben een ravijn onder vuur genomen waarin de vijand verscheidene verschansingen heeft ontruimd. In het la Gruri Bosch hebben wij een wachtpost der Duitschers door middel van ondermijning in de lucht laten vliegen.

50 Tusschen Maas en Moezel, Oostelijk van St. Mihiel, zijn de aanvallen der Duitschers tegen de veldverschansing van het verbrande bosch volkomen afgeslagen.

Een bestuurbaar luchtvaartuig heeft een midden van de stad en zonder dat dit uit militair oogpunt geboden was. Daartegenover hebben onze vliegtuigen de loodsen van Frescaty gebombardeerd, een der stations van Metz, waar treinenbewegingen waren gesignaleerd en voorts de kazernes van St. Privat-Metz.

55 In den Boven-Elzas hebben onze troepen eenigen vooruitgang te boeken op de heuvels die Cernay beheerschen.

In België en Frankrijk.

60 PARIJS, 28 Dec. (Reuter.) (Communiqué.) Wij komen hoe langer hoe meer ten westen van Lombartzijde, en zijn thans aan den voet der duinen, op welke de vijand zijn verdedigingslinie heeft gevestigd.

Ten zuiden van Yperen hebben wij eenige loopgraven verloren bij Hollebeke.

In de streek van Leis bij Carency moest de vijand ten gevolge van onze aanvallen 800 M. loopgraven in de eerste linie in onze handen laten.

65 In de Aisne-vallei en in Champagne wordt bij tusschenpoozen hevig kanonvuur gewisseld.

In de streek van Reims en die van Perthes, waar de vijand het vooral heeft voorzien op de stellingen, die wij ten westen van die plaats aan de hoogten van de Maas hebben veroverd, gingen wij enigszins vooruit op het geheele front.

70 In de Vogezen beschoot de vijand het station van St. Dié, het treinverkeer werd echter niet onderbroken.

Een onzer berichtgevers seint uit Sluis:

75 Verscheiden Belgische soldaten, eergisteren te Brugge als gevangenen binnenbracht, verklaarden bij eene voorpostverkenning bij Mariakerke gevangen genomen te zijn. Waarschijnlijk ligt de uiterste linie der geallieerden te Mariakerke – dorp bij Middelkerke. Deze mededeling zou dus de geruchten bevestigen omtrent den vooruitgang der verbonden ten N.O. van Nieuwpoort.

80 **Op het Oostelijk oorlogstooneel.**

Officieele Deutsche berichten.

BERLIJN, 28 Dec. (W. B.) Berichten uit het groote hoofdkwartier melden over de gebeurtenissen op het Oostelijk oorlogstooneel:

85 In Oost-Pruisen en in Polen, benoorden den Weichsel, is niets nieuws voorgevallen. Op den linkeroever der Weichsel wordt de ontwikkeling onzer aanvallen, ondanks het zeer ongunstige weder, voortgezet.

Oostenrijksch communiqué.

90 WEENEN, 28 Dec. (W. B.) (Officieel.) Ten noorden van den Doekla-pas ontweken onze troepen een aanval der Russen.

In de stellingen, dichter bij de kam der Karpathen, tusschen de Biala en de Doenaje, in het gebied ten noord-westen van Zakliczy, werden zeer hevige aanvallen van den

vijand afgeslagen.

95 Overigens gebeurde er op het noord-oostelijk oorlogstoneel aan ons front niets bijzonders.

Op het Zuidelijk oorlogstoneel.

In Servië.

100 WEENEN, 28 Dec. (W. B.) (Officieel.) In het zuiden heerscht, behalve dat hier en daar aan de grens schermutselingen plaats hebben, volkomen rust.

De Serviërs hebben de brug naar Semlin weder in de lucht laten springen.

Op Zee.

Duitsche schepen aan de Engelsche kust.

105 ZURICH, 28 Dec. (W. B.) De "Züricher Ztg." bevat een uitvoerig bericht, aan het "Weekblad voor Whitby" van 18 December ontleend over de beschieting door de Duitsche schepen.

110 Daarin wordt gezegd, dat de ruïne van de oude abdij slechts zeer weinig beschadigd is, en dat de eerste officier van de kustwacht onder eede voor den rechter verklaarde, dat naar zijn meening alle schoten der Duitsche schepen gericht waren op het seinwachtstation; als eenige schoten wat ver naar rechts gevallen zijn, kan dat alleen aan het deinen van de schepen worden toegeschreven.

Ontsnapt.

115 LONDEN, 28 Dec. (Reuters spec. dienst.) In een telegram uit Parijs aan de bladen wordt verteld van de ontsnapping van een Franschen onderzeeër, die op een haar na te gronde was gegaan. Het schip raakte vast in de stalen kabels, die de vijandelijke haven, waarop de onderzeeër een aanval zou doen beschermden, het kon voor- noch

120 achteruit en werd haast naar de oppervlakte getrokken. De vijandelijke torpedobooten kwamen aangevaren, maar gingen rakelings langs den onderzeeër heen. Deze ontsnapte als door een wonder. De granaten vielen dicht in het rond en de bemanning verwachtte ieder oogenblik de noodlottige ontploffing, maar ging desniettemin voort met het doen van pogingen om los te komen. Dit gelukte ten slotte, de kabels knapten plotseling, de onderzeeër dook zoo snel hij kon tot op een diepte

125 van 16 M. en keerde eerst na twaalf uur terug, toen zijn vervolgers het hadden opgegeven.

ENGELAND.

De "Nordd. Allgem." over een rede van Balfour.

130 BERLIJN, 28 Dec. (W. B.) Balfour, de vroegere leider der Engelsche unionisten, betoogde op 12 dezer in een monstermeeting, ter bevordering der rekruteering, dat de oorlog het gevolg was van diep liggende oorzaken. Weliswaar was Engeland door de verplichtingen, die het bij verdrag op zich had genomen en op gronden van nationale

135 eer verplicht geweest België naar aanleiding van de neutraliteitsschending te ondersteunen, de Belgische en Servische tragedies waren echter slechts episodes geweest in het grootere misdrijf, dat jegens de beschaving is begaan. Daarbij had hij het oog op de vlucht, die Duitschland heeft genomen. Duitschland had, zoo zeide hij, gestreefd naar de heerschappij over de geheele beschaafde wereld, en ten bewijze daarvan haalde hij de in Duitschland uitgedachte theorieën van den

140 "Uebermensch" en zoogen. "Ueberstaat" aan. De "Nordd. Allgem. Ztg." merkt naar aanleiding van het bovenstaande op, dat dus de bloei van Duitschland sedert 1870 de ware reden van den Duitsch-Engelschen oorlog is. Ook Bonar Law, de opvolger van Balfour, de tegenwoordige leider der unionisten, erkende openhartig in een brief aan Asquith, van 2 Augustus, dat de bescherming der

145 Belgische neutraliteit niet de oorzaak was, dat Engeland zich mengde in dezen oorlog.

FRANKRIJK.

Bewijzen van herkomst.

150 Het Fransche gezantschap bericht aan belanghebbenden, dat al wat in Frankrijk wordt ingevoerd, hetzij voor binnenlandsch verbruik, hetzij voor den doorvoer, voortaan zal moeten voorzien zijn van bewijzen van afkomst, afgegeven door de douane-autoriteiten van het land waaruit de goederen afkomstig zijn.

BELGIË.

155 **Een meisje doodgeschoten.**

Onze correspondent te Breda bericht:

Door de Duitsche regeering is niet alleen aan de Belgen verboden de Nederlandsche grens te overschrijden, maar zij mogen zelfs de grens slechts tot op één kilometer

160 naderen. Een meisje uit Hoogstraten, dat zich Zondagmiddag op dit verboden terrein bevond, werd door Duitse soldaten doodgeschoten.

In België.

Men schrijft aan het "N. v. d. D.":

165 Te Antwerpen hadden reeds dagen van te voren de Duitschers toebereidselen voor hun Kerstfeest gemaakt. Overal werden denne-boompjes afgekapt en naar de kazernes en forten gebracht, bloemen en allerlei versieringsartikelen gekocht. Speciaal voor het uitspreken van een Kerstrede zijn een paar veldpredikers uit Berlijn naar Antwerpen gekomen om in de verschillende forten en kazernes de soldaten toe te spreken. Laat in den avond werden de verst afgelegene forten nog per auto bezocht. In een kring scharden de soldaten zich om den Kerstboom en zongen na het einde van de rede het "Stille Nacht, heil'ge Nacht". De geestelijke herinnerde de mannen aan hun Heimat en sprak hun moed in. Toen over de vrouwen en kinderen gesproken werd, kostte het velen moeite hun tranen in te houden. Toen de geestelijke heenging werd "Deutschland über alles" gezongen. Tot laat in den nacht duurde overal het feest.

175 Een eigenaardige tegenstelling dat "Stille Nacht, heil'ge Nacht" uit de forten langs de landwegen opklinkend, terwijl uit de richting van Yperen duidelijk het kanongebulder is te hooren.

180 Het verkrijgen van passen wordt steeds moeilijker. Het verkeer met Nederland tracht men zooveel mogelijk tot strikt noodzakelijke gevallen te beperken. Verschillende personen die "Passierscheine" verlangden voor heen en terug, kregen een pas om te vertrekken met het verbod om terug te keeren. Zelfs zag ik een Nederlandsch paspoort, waarop op de achterzijde vermeld stond, dat de pas voor de reis naar Nederland niet meer geldig was. Wie trachtte, zonder dat over de grenzen te komen werd naar de gevangenis gebracht. Een honderdtal personen, meest jonge mannen, die trachtten België te verlaten, werden per trein naar Deutschland gezonden.

185 De heer Franck (voorz. intercomm. commissie) heeft een onderhoud gehad met den gouverneur-generaal Freiherr von Bissing, ten einde te verkrijgen dat er meer vrijheid zou worden verkregen aangaande de passen en handelscorrespondentie. De gouverneur beloofde de zaak te zullen onderzoeken.

190 In Antwerpen werd aan echtgenooten en ouders van Belgische soldaten met Kerstmis een toelage verstrekt, terwijl in gemeenten waar geen geld voorradig is, vanwege een comité de gelden beschikbaar worden gesteld. Werklooze mannen en vrouwen ontvangen 60 centimes per dag (boven 21 jaar), van 18-21 jaar, 40 centimes per dag. Als de man uitkeering krijgt, ontvangt de vrouw bovendien 2 fr. per week en voor alle kinderen onder de 18 jaar 1 franc per week.

195 Waarschijnlijk zal men een belasting heffen op de afwezige bewoners van Antwerpen. Alle duiven die men heeft gevangen, worden thans bewaard in gemeente-gebouwen.

200 DUITSCHLAND.

Kerstviering in het Grootte Hoofdkwartier.

KEULEN, 28 Dec. (W. B.) Onder dagteekening van 25 December wordt uit het Grootte Hoofdkwartier aan de "Köln. Ztg." bericht:

205 "De Kerstviering in het Grootte Hoofdkwartier was even eenvoudig als indrukwekkend. De Keizer wilde het feest vieren te midden der soldaten, die tot het hoofdkwartier behooren. Daarvoor was een groote ruimte noodig, daar er tafels met geschenken voor ongeveer 960 man geplaatst moesten worden. De uitgestrekte hal was geheel en al versierd met sparregroen, zoodat van de zolders en de muren niets te zien was. Allen, van den Keizer af tot den eenvoudigsten landweerman, waren gezeten aan tafels, die op gelijke afstanden van elkander geplaatst waren en waarop met kaarsen versierde boomen stonden.

210 Alle officieren en alle manschappen kregen dezelfde peperkoek, appelen en noten. De manschappen bovendien tabakzakken en sigaren.

215 Aan de eene zijde van de ruimte was een altaar opgericht, met een groote krib ervoor en hooge dennen er naast.

De plechtigheid begon met het zingen van het oude Kerstlied: "Oh, du selige, oh du fröhliche Weihnachtszeit".

220 Nadat de Keizer de aanwezigen had begroet met: "Guten Abend, Kamerade", hield een predikant een korte toespraak en toen werd het "Stille Nacht, heilige Nacht" gezongen.

Nadat "General-Oberst" von Plessen den Keizer dank had gebracht voor het organiseren van het schoone feest, hield de Keizer de volgende toespraak: "Kameraden, gewapend zijn wij hier vereenigd, ter viering van dit heilige feest, dat wij anders in vrede thuis vieren. Onze gedachten dwalen af naar de onzen thuis, aan wie wij de geschenken

225 te danken hebben, die wij heden zoo rijkelijk op onze tafels zien. God beschikte, dat
de vijand ons dwong dit feest hier te vieren; wij zijn overvallen, wij verdedigen
ons, God geve dat uit dit vredesfeest met onzen God voor ons en voor ons land uit den
zwaren strijd een rijke overwinning moge ontstaan.
Wij staan op vijandelijken grond, de spits van ons zwaard is naar den vijand gericht,
230 ons hart naar onzen God. Wij zeggen, zooals eens de groote keurvorst zeide: "Alle
vijanden van Duitschland in het stof. Amen."
De Keizer ging toen langs de tafels en richtte het woord tot een groot aantal
officieren en manschappen."

235 **DENEMARKEN.**

Het Duitsche militairisme.

KOPENHAGEN, 28 Dec. (W. B.) "Politiken" bevat een artikel van den Deenschen schrijver
prof. Karl Larsen over het Duitsche militairisme. Hij wijst daar op het beschavende
element, dat het bevat en zegt dan o. a. nog: "Het kan niet uitdrukkelijk genoeg
240 gezegd worden, dat het moderne Duitschland niet alleen dat van Bismarck en Moltke is,
maar ook het Duitschland van Kant en Fichte en dat zijn voorouders te zoeken zijn
onder de hoogste vertegenwoordigers van het geestesleven.
Het Duitsche militairisme heeft het gevoel van saamenhoorigheid versterkt, doordat het
aan ieder, van den vorst tot den daglooner, den eisch stelt zijn eigen leven veil te
245 hebben.
De verschillende volken kunnen verschillend denken over het Duitsche militairisme,
zij zullen er echter rekening mede moeten houden als met een geestelijke macht."

TURKIJE.

250 **De stemming in Turkije.**

LONDEN, 28 Dec. (Reuters bijzondere dienst.) Berichten uit Konstantinopel te Sofia
ontvangen melden, dat de ernstige beschadiging, die de kruiser "Goeben" in de
gevechten met de Russische schepen kreeg, groote teleurstelling wekte. In Turkije
geloofde men, dat de "Goeben" den Turken een maritieme suprematie gaf in de Zwarte
255 Zee.
De herhaalde nederlagen der Turksche troepen in den Kaukasus en in Egypte doen de
algemeene ontevredenheid toenemen met de Duitsche politiek, en is een bron van
ongerustheid voor de Duitschers, die vreezen dat een optreden der Turksche
nationalisten hun plannen in de war zou kunnen sturen.
260 De keizer hoopt, dat de aanwezigheid van v. d. Goltz den toestand zal verbeteren en
een eind zal maken aan de politieke en militaire blunders van de Duitsche diplomaten
en de Duitsche militaire missie te Konstantinopel en daardoor het algemeene
vertrouwen in de Duitschers in Turkije zal herstellen. In Turksche welingelichte
kringen wordt de ware toestand van de oorlogvoerende legers zeer ernstig beschouwd en
265 het ergste gevreesd voor het Turksche Rijk, als gevolg van het bondgenootschap met
Duitschland en Oostenrijk.
Doch de Turken beginnen in te zien, dat zij een groote vergissing begingen toen zij
zich bij de Midden-Europeesche staten aansloten, vooral sedert de geallieerden de
Duitschers voortdurend teruggedrijven. Zoo de Turken nu wat minder kras optreden tegen
270 de onderdanen der mogendheden van de Triple Entente, is dat echter geen bewijs van
vriendschap, maar alleen een gevolg van vrees.

Vluchtelingen overgebracht.

275 WASHINGTON, 28 Dec. (Reuter.) Op verzoek van Morgenthau, Amerikaansch ambassadeur te
Konstantinopel, is door de Turksche regeering toegestaan, dat met den kruiser
"Tennessee" 500 vluchtelingen van verschillende nationaliteiten van Jaffa naar
Alexandrië zullen worden gebracht.

Veldmaarschalk Von der Goltz over het Turksche leger.

280 Veldmaarschalk von der Goltz verklaarde in een onderhoud met den correspondent van
den "Berliner Lokal Anzeiger": "Een goed gelukte Turksche aanval op Egypte ware een
stoot in Englands hart. Met de beschikbaarstelling van een leger voor dit doel heeft
Turkije den vollen inzet betaald voor het samenspel met zijn bondgenooten en het kan
dan ook in geval van een overwinning van zijn volle aandeel in de winst verzekerd
285 zijn.
Die onderneming is echter evenmin gemakkelijk als het vooruitdringen in den Kaukasus,
waar het ruwe jaargetijde en het gering aantal landwegen de grootste moeilijkheden
opleveren, maar het begin was goed en van de energie der leidende staats- en
krijgslieden in het huidige Turkije mag men verwachten, dat zij met de gegeven
290 middelen zullen weten te doen wat maar eenigszins mogelijk is. De buitengewone

soberheid van den Turkschen soldaat en zijn nimmer falende goede wil, vergemakkelijken ook de zwaarste campagne.

Van de troepen heb ik nog maar weinig gezien, maar wat ik zag beviel mij uitermate. Van het oogenblik af, dat ik de grens overschreed, werd ik hartelijk en feestelijk
295 ontvangen. De militairen, de overheid en de bevolking heetten mij als ouden, trouwen vriend van het land welkom. De eere-compagnieën op de stations maakten een uitstekenden indruk. Ze waren allen goed gekleed en uitgerust en onberispelijk van houding. Met behulp van de Duitsche militaire missie zijn er ongetwijfeld groote
300 vorderingen gemaakt. Het leger is heel anders geworden dan het voor dien tijd was. Ook Mahmoed Schefket pascha deed als minister van oorlog in 1909 en 1910 wat hij kon, maar de maatregelen moesten dikwijls al te overhaast getroffen worden, ze konden niet zoo kalm worden uitgevoerd als wel wenschelijk was."

ITALIË.

305 **De Italianen in Valona.**

BERLIJN, 28 Dec. (Corr. Norden.) Van welingelichte zijde wordt medegedeeld, dat de berichten omtrent de Italiaansche actie in Albanië hier tot geenerlei bedenking
aanleiding geven. Reeds voor weken wist de "Frankf. Ztg." betreffende de Italiaansche vlootdemonstratie voor Valona te zeggen, dat Duitschland en Oostenrijk-Hongarije ten
310 opzichte van het Albaneesche vraagstuk tot een vergelijk waren gekomen. Dit vergelijk is tot dusver door niets verbroken, en men mag aannemen dat alle stappen, welke Italië voor de pacificatie van Albanië zal doen, vooraf aan de goedkeuring van de mogendheden van Centraal-Europa zullen worden onderworpen.

315 **Omkooprij.**

ROME, 28 Dec. (Reuter.) De "Messagero" deelt mede, dat gisteren Gino Castrignano, gepensionneerd douane-ambtenaar en de geneesheer Fiore gearresteerd zijn wegens een poging tot omkooprij van douane-ambtenaren ter verkrijging van verlof voor den
320 uitvoer van granen naar eenige oorlogvoerende naties. Castrignano werd in hechtenis genomen op het oogenblik, dat hij voor een verlof tot uitvoer 150,000 lire ter hand stelde aan den commissaris van politie Angleucci, die zich had vermomd als douane-ambtenaar.

EGYPTE.

325 **Het Kanaal van Suez.**

Uit Konstantinopel wordt aan de "Frankf. Ztg." gemeld, dat Engeland sedert 15
December het Suez-Kanaal voor elk verkeer gesloten heeft. Dit bericht is niet juist.
330 Uit de scheepslijsten blijkt toch, dat ook na 15 December, ook in de laatste dagen, geregeld schepen door het Kanaal varen.

VENEZUELA.

De rechten der neutralen.

NEW-YORK, 28 Dec. (Reuter.) De correspondent van de "New-York Times" te Washington
335 bericht, dat de Venezolaansche regeering aan het bestuur van de Pan-Amerikaansche Unie het voorstel heeft gedaan tot het houden van een internationale conferentie van alle neutrale staten ter herziening van de bepalingen betreffende de rechten der neutralen in tijd van oorlog.

340 **PORTUGAL.**

In het Portugeesche parlement.

BERLIJN, 28 Dec. (W. B.) Over hetgeen gebeurd is in de Portugeesche Kamers wordt ons
345 onder dagteekening van 16 December uit Madrid bericht: Nadat het nieuwe ministerie de verklaring over zijn regeeringsprogram in zake het deelnemen aan den Europeeschen oorlog, de verdediging van het Portugeesche gebied en de vervulling der uit de verdragen voortvloeiende verplichtingen jegens Engeland had afgelegd, gaven de meeste partijleiders uit beide Kamers hun afkeuring te kennen. Naar het heet, zou de regeering van plan zijn een geheime zitting van beide Kamers te beleggen om daar hare houding tegenover deze nederlaag vast te stellen. Men vreest,
350 dat deelneming van Portugal aan den oorlog tot nieuwe politieke conflicten zal leiden. Volgens een mededeeling van 24 dezer zou de Kamer van Afgevaardigden intusschen een besluit ten gunste van de regeering hebben genomen.

355 **Laatste Berichten.**

DE OORLOG.

TURKIJE.

Duitschland en Turkije

360 BERLIJN, 28 Dec. (W. B.) Er wordt een Duitse commissie gevormd, die giften zal
inzamelen voor de Roode Halve Maan.
De Keizer schonk reeds 40,000 Mk.

Vreemde historie.

365 In ons Ochtendblad van j.l. Vrijdag hebben wij, onder het opschrift "Vreemde
historie", melding gemaakt van een rechtzaak tegen een jongmensch, dat twee Belgische
dames van haar geld beroofde. Het comité voor de verzending van sigaren enz. aan
militairen verzoekt ons mede te deelen, dat die dames niet behulpzaam waren bij de
370 sigarenverzending in een perceel aan den O. Z. Voorburgwal, doch gelogeed waren in
een achterhuis, voor vluchtelingen ingericht.

Nederlandsche Staatsleening.

De minister van financiën maakt bekend, dat door hem met De Nederlandsche Bank een
regeling is getroffen aangaande het beleenen van schuldbekentenissen in de a.s.
375 vrijwillige Staatsleening terstond bij de storting, zoodat de inschrijver het hem
toegewezen bedrag kan storten zonder daartoe het geheele bedrag in contant
beschikbaar te hebben.

De inschrijver, die de storting wenscht te doen plaats hebben met geld door beleening
bij De Nederlandsche Bank verkregen, moet zich daartoe wenden tot een der volgende
380 kantoren van de Nederlandsche Bank:

Hoofdbank Amsterdam, Bijbank Rotterdam, Alkmaar, Almelo, Arnhem, Deventer, Dordrecht,
Enschede, 's-Gravenhage, Groningen, 's Hertogenbosch, Leeuwarden, Leiden, Maastricht,
Meppel, Middelburg, Nijmegen, Tilburg, Utrecht, Zwolle.

De inschrijver zal zich, hetzij persoonlijk, hetzij door tusschenkomst van zijn
385 bankier, commissionair makelaar of anderen gemachtigde direct met De Nederlandsche
Bank in verbinding moeten stellen over het aangaan van een overeenkomst tot beleening
bij De Nederlandsche Bank en tot storting door De Nederlandsche Bank van de op
inschrijving verschuldigde som te zijnen behoeve.

Deze overeenkomst zal in den regel op de volgende voorwaarden berusten:

390 A. De beleening kan geschieden, hetzij in den vorm van beleening voor een tijdvak van
minstens een maand, hetzij in den vorm van voorschot in rekening-courant. In beide
gevallen heeft de beleener het recht deze beleening iederen dag door terugbetaling
geheel of gedeeltelijk te doen beëindigen. Bij de beleening voor een maand zal echter
395 de rente voor de loopende maand over het opgenomen bedrag ten volle in rekening
worden gebracht; bij de leening op voorschot in rekening-courant zal de berekening
der rente van dag tot dag over het nog loopende bedrag van het voorschot geschieden.
Mitsdien kan iederen dag op het voorschot geheele of gedeeltelijke terugbetaling
plaats vinden. De rente voor beleening in rekening-courant is als regel hooger dan de
400 rente voor beleening bij de maand. Op het oogenblik bedraagt deze rente voor
beleeningen bij de maand 5%, voor beleening in den vorm van voorschot in rekening-
courant 5½%.

B. De Nederlandsche Bank zal voor deze beleeningen en voorschotten in rekening-
courant een geheel afzonderlijke afdeling maken.

405 De rente op deze beleeningen verschuldigd wil zooveel mogelijk automatisch worden
verrekend met de rente, welke de inschrijver op zijne Staats-obligaties zal maken.
Met het oog daarop zal de Bank de betaling van door haar op de beleening toekomstige
rente vorderen per diezelfde dagen, waarop rente-coupons der Staatsobligatiën
vervallen, en het recht verkrijgen deze coupons voor rekening van den beleener te
innen.

410 Evenwel stelt de Bank de voorwaarde, dat zowel de beleening bij de maand als die in
den vorm van voorschot in rekening-courant in deze afzonderlijke afdeling ten
aanzien der door de Bank verrichte stortingen zullen ingaan, voor den eersten
stortings-termijn op 1 Februari 1915, voor de volgende stortingstermijnen telkens op
den eersten dag van de maand, waarin de storting ten behoeve van den Staat moet
415 plaats hebben.

C. De beleener zal zich met de Nederlandsche Bank hebben te verstaan over het
surplus, dat hij op die beleening zal moeten verstrekken. Dit surplus kan bestaan in
contant geld, hetwelk dan in mindering der beleening kan worden gebracht of in het
brengen van andere effecten in onderpand voor zoover de Bank die effecten kan
420 aannemen als suppletair onderpand.

Surplus in den vorm van contant geld moet ten minste 5% van het te storten bedrag
beloopen. Echter wordt met klem aangedrongen op een grooter surplus, opdat de kans,

dat De Nederlandsche Bank bijstorting moet vragen wegens daling van den koers der
425 beleende staatsfondsen – waartoe zij moet overgaan als de waarde van het onderpand
beneden 105% van het nog loopende voorschot gaat – zoo gering mogelijk zij.
Indien surplus wordt gegeven in den vorm van suppletoir onderpand van effecten,
zullen deze effecten volgens den laatsten beurskoers ten minste 130% moeten
vertegenwoordigen van het surplus, dat in contanten zoude zijn te geven.
D. Van deze beleening bij de Nederlandsche Bank zal een akte worden opgemaakt van een
430 afzonderlijk model, doch in hoofdzaak overeenstemmende met de formulieren, die reeds
bij de Nederlandsche Bank in gebruik zijn. Deze akten zijn bij alle kantoren van de
Nederlandsche Bank te verkrijgen tegen betaling van 40 cent per stuk, waaronder
begrepen de zegelkosten.
De beleener heeft deze akte in te vullen en te onderteekenen en onder bijvoeging van
435 het door hem aan de Bank voorgestelde surplus ter keuring in te zenden bij het door
hem gekozen bankkantoor en wel:
ingeval hij in zijn inschrijvingsbiljet op de Staatsleening storting bij de
Nederlandsche Bank te Amsterdam heeft gekozen en aldaar ook zijn verzoek om beleening
indient, voor de eerste storting uiterlijk den 1sten Februari 1915 en voor de
440 volgende stortingen uiterlijk op nader te vermelden datum; ingeval hij in zijn
inschrijvingsbiljet een betaalmesterskantoor, ontvangerskantoor of postkantoor voor
de storting heeft gekozen, en in elk geval als hij zijn verzoek om beleening bij de
bijbank of een agentschap van de Nederlandsche Bank indient, uiterlijk op den 25sten
Januari 1915, en voor verdere stortingen uiterlijk op nader te vermelden datum.
445 (In het belang van de beleeners wordt hun aangeraden de maatregelen voor het sluiten
van beleeningen zoo tijdig mogelijk met de Nederlandsche Bank te treffen, ten einde
opeenhooping van werk op weinig dagen te voorkomen.)
Wie op bovenstaande wijze tijdig zich om beleening tot de Nederlandsche Bank heeft
gewend, zal van de verplichting tot storting op het door hem gekozen Rijkskantoor
450 ontheven zijn, zoolang niet van de Nederlandsche Bank bericht is ontvangen, dat de
beleening met het aangeboden surplus niet kan doorgaan (in welk geval de
stortingsplicht herleeft, indien niet binnen twee dagen voor voldoende surplus gezorgd
wordt.)
Is het aangeboden surplus voldoende en ook overigens de regeling der beleening bij de
455 Nederlandsche Bank in orde, dan heeft de storting voor den beleener plaats door de
Nederlandsche Bank en ontvangt hij van deze daaromtrent bericht.
Bij de aanvraag om beleening of bij nader afzonderlijk schrijven kan aan de
Nederlandsche Bank worden verzocht om toezending van de stortingsbewijzen, welke zijn
460 gehecht aan de beleende Staatsobligatiën.

Naar wij vernemen heeft het bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel bepaald
dat door de leden aan de in art. 63 sub Ie van het reglement genoemden moet worden
berekend:

1o. voor het beleenen van obligatiën der 5% Nederlandsche Staatsleening anno 1914,
465 het rentetarief der Nederlandsche Bank, vermeerderd, met eene minimum provisie van $\frac{1}{2}$
per mille per maand;
2o. voor voorschotten op voornoemde obligatiën in Rekening-Courant, het rentetarief
der Nederlandsche Bank voor dergelijke voorschotten, vermeerderd met een minimum
provisie van $\frac{1}{2}$ per mille per maand.

470 Alles tenzij op de gewone voorwaarden, bedoeld bij art. 63 sub. III, IV en V van het
Reglement, geld op prolongatie, daggeld of in rekening-courant geld wordt afgegeven.

Uit Rusland.

Volgens opgaaf van de Russische fabrikantenvereeniging bedroegen de faillissementen
475 in Rusland in October ongeveer rbl. 28 millioen tegen rbl. 19 millioen in September.
Het grootste deel daarvan komt op rekening van Moskou, waar in de eerste vier maanden
van den oorlog de faillissementen rbl. 25 millioen bedroegen tegen rbl. 8.9 millioen
in het vorig jaar. De grootste faillissementen waren te Moskou die van de firma's L.
Gurewitsch & Söhne, W. Schtscherbakow & Söhne en A. Zeiklin en het grootste bedrag
480 beliep rbl. 16.5 millioen.

Uit Frankrijk.

In een uitvoerig exposé bespreekt de Fransche minister van financiën, de heer Ribot,
den toestand der Parijsche beurs en de hulpactie van de Fransche Bank ten gunste van
485 de officieele markt, terwijl hij een zelfde maatregel voor de vrije markt in uitzicht
stelt. De minister kondigt eene ingrijpende reorganisatie der Parijsche markt na het
sluiten van de vrede aan, daar de toestand der Parijsche beurs niet voldoet aan de
moderne eischen. Tegen de kredietinstellingen voert de minister scherpe critiek.

490 Ondanks het ingrijpen van de Fransche Bank, die van 27 Juli tot 6 Aug. fr. 2532
millioen en later nogmaals fr. 541 millioen in omloop zijnde wissels disconteerde en
daardoor haar portefeuille van 21 Juli tot 1 October van fr. 1½ tot 4½ milliard
verhoogde, zijn de kredietinstellingen in elk opzicht in gebreke gebleven en hebben
zij de belangen van het land ernstig geschaad. De geldinleggers hebben tot nu toe,
495 ondanks alle aandringen, eerst de helft van hun tegoed kunnen krijgen. Wanneer de
tegenwoordige crisis overwonnen is, moet men het publiek langs wettelijken weg betere
garantie bieden door strenger toezicht op de depositobanken, op het opmaken der
balansen en ten slotte door strenge controle op de toelating van nieuwe waarden tot
de officieele noteering.

500 De gemiddelde achteruitgang der indirecte belastingen bedroeg in Augustus 36%, in
September 46% en in October 37%, doch zal waarschijnlijk in November tot 30% dalen.
Uit posterijen en telegraafverkeer werd 23% minder ontvangen. De vermindering van
alle Staatsinkomsten, met uitzondering van de directe belastingen, bedraagt fr. 578
millioen of ca. 44% van de raming. Hand in hand met de vermindering der inkomsten
505 stegen de uitgaven aanmerkelijk. Op 15 Juli 1914 werd het evenwicht van het budget op
fr. 5191 millioen vastgesteld, waarbij nog kwamen de uitgaven voor verlenging van den
militairen dienst, bespoedigde doorvoering van het vlootprogramma, alsmede voor de
militaire bezetting van Marokko, totaal fr. 848 millioen.

510 De Staatsuitgaven sedert het begin van den oorlog beloopten voor leger en vloot fr.
6441 millioen, waarin fr. 641 millioen voor ondersteuning van de huisgezinnen der
gemobiliseerden begrepen zijn. De Fransche Staat was verder verplicht verschillende
geallieerden financieel te steunen. Aan België werden fr. 250 millioen, Servië fr. 90
millioen, Griekenland fr. 20 millioen en aan de Bank van Montenegro fr. 500,000
voorgesloten. De besturen van gemeenten en departementen werden gemachtigd tot
515 uitgifte van stedelijke en provinciale schatkistwissels. De stad Parijs en voorsteden
hebben op grond daarvan fr. 140 millioen verkregen. Bovendien stonden op 15 December
voor meer dan een milliard francs aan nationale verdedigingsbiljetten uit, dank zij
de door de Fransche Bank toegestane discontoeering. In Engeland en de Ver. Staten werd
voor fr. 102 millioen aan schatkistbiljetten geplaatst. Van de oude
schatkistbiljetten zijn nog fr. 178 millioen in omloop. Het grootste deel der
520 oorlogskosten werd tot nu toe door de Fransche Bank opgebracht. Volgens de
overeenkomst van 11 November 1911 was deze verplicht fr. 2900 millioen en de Bank van
Algiers fr. 100 millioen voor te schieten voor de dekking der mobilisatiekosten. Dit
bedrag werd volgens een overeenkomst van 21 September 1914 tot 6 milliard voor
oorlogskosten verhoogd. Hiervan zijn tot 15 December fr. 3½ milliard verbruikt. Voor
525 de terugbetaling van deze voorschotten neemt de Staat geen bindende verplichtingen op
zich. De Staat vergoedt de Bank tijdens den oorlog 1% rente, welke rente een jaar na
het einde van den oorlog tot 3% wordt verhoogd.

530 De Minister bespreekt vervolgens den economischen toestand van het land in
optimistischen zin en wijst ten slotte op een van de wondeplekken van den
tegenwoordigen financieelen toestand, n.l. de milliard-eischen van het bevriende
buitenland, speciaal Rusland.

535 De Bank van Frankrijk zal thans voor de Russische Staatsbank een krediet openen van
fr. 500 millioen, ten einde Rusland in staat te stellen de voorschotten, door de
Fransche banken verstrekt, terug te betalen. Het exposé eindigt met de aanvraag van
een voorloopig krediet van fr. 8525 millioen voor het eerste halfjaar van 1915.
Zooals reeds gemeld, zullen thans geen nieuwe belastingen worden ingevoerd of
bestaande verhoogd, terwijl ook de voorgenomen inkomstenbelasting een jaar zal worden
uitgesteld.

540 **Effecten- en Geldmarkt.**

Eenige beschouwingen over het afgelopen jaar.

545 Het schijnt merkwaardig, dat juist in Engeland de dérouté in de bank- en
handelswereld aanvankelijk zoo buitengewoon ernstig dreigde te worden, veel sterker
dan ergens elders, ondanks de spreekwoordelijke soliditeit, waarmede in Groot-
Britannië te werk wordt gegaan. Intusschen is de verklaring van dit verschijnsel vrij
eenvoudig. De quaestie is deze, dat Engeland in sterke mate crediteur is van vrijwel
alle buitenlandsche staten en niet het minst van die, waarmede het zich thans in
oorlog bevindt. Zoo wordt de scherpe concurrentie die Duitschland in toenemende mate
op economisch gebied aan zijn ouden mededinger aandoet, voor een niet onbelangrijk
550 deel met Engelsch geld gefinancierd, doordien de Engelsche accepthuizen voorschotten
aan Duitsche exporteurs en fabrikanten verleen. Het bedrag dier voorschotten bij
het uitbreken van den oorlog werd op ca. £80 millioen, dus ongeveer een milliard
gulden, geraamd. Dit geheele bedrag werd plotseling, althans tot het einde van den
oorlog oninbaar, terwijl daarentegen de wissels die op de Engelsche acceptfirma's

555 waren getrokken, natuurlijk op tijd betaald dienden te worden. Evenzoo konden tal van
andere vorderingen, ook op de neutrale Staten tijdelijk niet worden geïnd, te meer
doordien de wisselmarkt reeds enkele dagen vóór de oorlogsverklaring volkomen van
560 streek was. De bijzondere maatregelen die door de Engelsche Regeering zijn genomen
kwamen er in hoofdzaak op neer, dat de bankwereld in staat werd gesteld, de
voorschotten aan het buitenland te mobiliseeren. Deze politiek is met volkomen succes
bekroond en het vertrouwen is dan spoedig geheel weergekeerd.
Niettemin is de verwachting, dat Engeland nu ook in staat zou zijn, zich van den
Duitschen handel meester te maken, voorshands nog niet in niet minst verwezenlijkt.
565 Niet alleen heeft de Engelsche handel in de eerste maanden van den krijg geen
uitbreiding ondergaan, doch hij is veeleer buitengewoon sterk bij normale tijden ten
achter gebleven. In de eerste maand na het uitbreken van den oorlog, toen de
wisselkoersen prohibitief waren, de veiligheid ter zee niet was verzekerd, handel en
nijverheid de allergrootste terughouding in acht moesten nemen en de bankwereld niet
570 bij machte was, krachtige hulp te verleen, is de Engelsche export met 45,11%
verminderd. In de tweede maand van den oorlog bedroeg de teruggang 37,12% en scheen
dus reeds eenige verbetering in te treden. In de derde oorlogsmaand bedroeg de
vermindering echter weder 38,65% en in de vierde 45,03%, hoewel thans geen der
ongunstige factoren meer aanwezig zijn, die zich in den aanvang zoo sterk hebben doen
gevoelen. Bij den import is de vermindering geringer, al bedroeg deze in November nog
575 steeds 18,23% tegen 24,32% in Augustus en 26,57% in September. De invoercijfers
worden echter geflatteerd door den grooten invoer van suiker van regeeringswege tot
sterk gestegen prijzen. Al is uit den loop van zaken voldoende gebleken, dat de
oorlogsverklaring in Engeland geheel onverwacht is gekomen, toch heeft men in
Engeland, toen de strijd eenmaal was uitgebroken, zich vrij algemeen aan de illusie
580 overgegeven, dat men nu gemakkelijk tevens van de gelegenheid gebruik zou kunnen
maken, om zich meester te maken van den buitenlandschen handel van een zoo
gevaarlijken concurrent als Duitschland geleidelijk was geworden. Wekenlang hebben de
Engelsche bladen volgestaan met aansporingen en plannen omtrent "Capturing the
Enemy's trade" en het moet voor de Engelsche handelswereld een zeer groote
585 teleurstelling zijn geweest, dat hiervan, althans voorloopig, zoo bitter weinig
schijnt te komen. De gelegenheid scheen zoo gunstig, in Zuid-Amerika b.v., aan welke
buitenlandschen handel Duitschland in zoo sterke mate deel neemt, doch waar men thans
van het verkeer met deze landen grootendeels is afgesneden. De Engelsche uitvoer naar
Argentinië, Brazilië, Chili en Uruguay bereikte in 1912 een totaalcijfer van \$243
590 millioen, die van Duitschland \$155 millioen. Voor een juist inzicht in de economische
verhoudingen is het van groote beteekenis, om na te gaan, hoe het komt, dat de
schijnbaar zoo gewettigde verwachtingen, die men zich in Engeland had gevormd omtrent
het succes van den handelsoorlog, aanvankelijk óp een zoo groote teleurstelling zijn
uitgelopen. De redenen hiervan zijn in hoofdzaak tweeërlei. De handel met de
595 overzeesche gewesten, die in de laatste twintig jaar een steeds toenemende beteekenis
heeft gekregen, berust voor een groot deel op den aanhoudenden kapitaalstroom, die
uit Europa naar die gewesten wordt gevoerd voor aanleg van spoorwegen etc,
waartegenover zij de voortbrengselen van hun landbouw naar Europa verschepen. Nu
heeft het uitbreken van den oorlog in de eerste plaats ten gevolge gehad, dat het
600 verschaffen van geld aan de overzeesche gewesten moest worden stop gezet. Aanhangige
leeningsplannen werden tot beter tijd uitgesteld. De Braziliaansche leening b.v. van
£20 millioen die zoo goed als beklonken was, kon niet doorgaan. Onder alle
omstandigheden zou dit ophouden van den kapitaalstroom zich spoedig hebben
weerspiegeld in een inkrimpen van de handelsbetrekkingen. Immers beteekent het
605 verschaffen van kapitaal aan de overzeesche gewesten niet, dat daarheen groote
bedragen goud worden verzonden, maar dat spoorwegmateriaal, machines etc. te hunner
beschikking worden gesteld, die indirect door verscheping van landbouwproducten enz.
worden voldaan. Het proces heeft zich echter thans veel scherper en directer
afgeteekend dan anders het geval zou zijn geweest, doordien de toestand van
610 verschillende landen van overzee, voornamelijk Canada, Brazilië, Argentinië en Chili,
juist in den loop van 1914 hoogst ongunstig was geworden, deels als gevolg van
vroegere overspeculatie, ten deele ook in verband met de scherpe daling, die in de
prijzen van een aantal der voornaamste landbouwproducten (wat Brazilië betreft Rubber
en Koffie die te zamen meer dan 90% van den Braziliaanschen export vormen) waren
615 ingetreden. Nieuwe kapitaalsverschaffing uit Europa was dringend noodzakelijk met
name om de Staatsfinanciën, die reeds vóór het uitbreken van den oorlog ernstig
gevaar liepen in het ongereede te geraken, wederom in het reine te brengen. Toen ia
plaats hiervan de kapitaalstroom plotseling geheel ophield, moest men wel gewelddadig
remmen. Publieke lichamen zoowel als particulieren zagen zich tot de uiterste
620 zuinigheid genoodzaakt. In Brazilië geraakte de Regeering buiten machte aan hare

625 verplichtingen te voldoen en moest een "funding"-transactie worden aangegaan, waardoor het Gouvernement in staat is gesteld, gedurende de eerstvolgende 5 jaren, de coupons der Staatsleeningen in scrip in plaats van geld uit te betalen. De zeer ongunstige wijziging in den economischen toestand der overzeesche landen, die een gevolg is geweest van het uitbreken van den krijg, heeft het handelsverkeer verder doen slinken en daarom ook de gelegenheid beperkt om zich van den handel van concurrenten meester te maken. Bovendien is de uitvoer van vele neutrale staten ten gevolge van den oorlog zeer sterk belemmerd. De Duitsche vloot is tijdelijk van de wereldzeeën verdwenen. Een belangrijk deel der Engelsche vloot is door de Regeering voor troepentransporten etc. in beslag genomen. Een gevolg hiervan is geweest, dat gebrek aan scheepsruimte is ontstaan en de vrachten zeer sterk zijn gestegen, hetgeen belemmerend op het zakenleven werkt. De hooge premie voor oorlogsrisico, de duurdere prijzen van steenkolen, de moeilijkheden voldoende bemanning te verkrijgen en de dislocatie der wisselkoersen werken in dezelfde richting. De Engelsche taktiek van te beletten dat Duitschland zich voorziet van datgene, wat voor het leger van nut kan zijn, heeft voorts tot gevolg gehad, dat de export van katoen uit de Vereenigde Staten, van koffie uit Brazilië, van graan en tal van andere producten uit verschillende landen zoo goed als geheel tot stilstand is gebracht. Hierdoor is de economische toestand in die staten er evenmin op vooruit gegaan en dit heeft ook de mogelijkheid van een goederenruil op groote schaal met Groot-Britannië ernstig belemmerd.

635 Wat den afzats van koffie betreft, heeft Brazilië naast het nadeel der groote daling van de koffieprijzen op de wereldmarkt anderzijds een onverwacht voordeel ontleend aan den tegenwoordigen toestand. De koffieprijzen in Duitschland zijn n.l., doordien Engeland den doorvoer belet, enorm gestegen en dit heeft de regeering van San Paulo in staat gesteld, een millioen zakken valorisatiekoffie in Duitschland tot buitengewoon hoogen prijs van de hand te doen. Daarte lande is men thans ondanks de van Engelsche zijde getroffen maatregelen voor zeer geruimen tijd van voldoende voorraad van dit product verzekerd. Niet alleen de handel met neutrale staten is door den oorlog sterk belemmerd, doch uit den aard der zaak is de invloed van den krijg op de betrekkingen tusschen de oorlogvoerende natiën zelf nog veel grooter geweest. Men heeft wederzijds het handel drijven met den vijand verboden en het voor verschillende artikelen, o.a. suiker, zelfs onmogelijk gemaakt, langs indirecten weg het handelsverkeer voort te zetten, door het uitvaardigen van in- en uitvoer-verboden. Welke ontzaglijke schade men elkander door deze maatregelen wederzijds toebracht, wordt duidelijk, als men bedenkt, dat in 1912, het laatste jaar waarover volledige statistieken beschikbaar zijn, 10,3% van den totalen Engelschen export zijn weg naar Duitschland heeft gevonden, terwijl genoemd land op zijn beurt 13,2% van zijn totalen uitvoer naar Engeland richtte. Deze beide staten zijn dan ook, naast scherpe concurrenten, tevens elkanders beste afnemers en de tegenwoordige oorlog leert weder 660 zeer duidelijk, hoe het ruwe onderbreken der handelsbetrekkingen beide partijen in sterke mate schaadt. Niet alleen tusschen de beide genoemde landen, doch ook tusschen de andere oorlogvoerende staten heeft een zeer levendig handelsverkeer bestaan. Zoo ging van den Franschen export in 1912 13,1% naar Duitschland, van den Russischen niet minder dan 27%. Oostenrijk exporteert zelfs 43,2% van zijn geheelen uitvoer naar Duitschland, doch dit verkeer is uit den aard der zaak voor een belangrijk deel blijven bestaan, zoodat de Habsburgsche Monarchie in dit opzicht niet zoo zwaar wordt getroffen als de andere oorlogvoerende staten. Daar staat natuurlijk tegenover, dat het bezetten van de welvarende Galicische provinciën door de Russische troepen zeer groote economische schade voor Oostenrijk-Hongarije beteekent.

670 Van Ruslands export is in het bovengenoemde jaar 8,6% naar Frankrijk gegaan, of met inbegrip van Algiers en Tunis 7,9%. Ook deze handel is natuurlijk tot stilstand gebracht door de sluiting der Dardanellen. Wat Duitschland betreft was niet minder dan 40,7% van zijn totalen uitvoer naar de thans vijandelijke staten en hunne koloniën gericht, terwijl van daar 44% der totale Duitsche importen zijn gekomen. Dergelijke cijfers bewijzen wel, welke groote belangen door den oorlog worden geschaad. Omtrent den invloed, dien de krijg op deze betrekkingen zal hebben, kan thans uit den aard der zaak nog weinig worden voorzien. Aanvankelijk zal de ontstane verbittering zeker voor een deel aan het hervatten der handelsbetrekkingen in den weg 680 staan. In sommige opzichten zullen deze blijvend door de huidige gebeurtenissen worden geschaad. Men denke b.v. aan de Engelsche maatregelen, om zich geheel of gedeeltelijk onafhankelijk te maken van den invoer van Duitsche aniline-kleurstoffen voor de katoen-industrie, welker gemis thans een herstel in dezen belangrijken ta». van nijverheid in Groot-Britannië uiterst bezwaarlijk maakt. Met regeerings-steun steun zijn thans plannen aanhangig tot het oprichten van een groote Engelsche kleurstoffen-maatschappij, welker aandeelenkapitaal door de groote verbruikers dier 685

grondstoffen bijeengebracht zal worden. Deze afnemers verbinden zich niet alleen gedurende den oorlog, doch ook gedurende 5 jaren daarna hun product uitsluitend van die maatschappij te betrekken, voor zoover zij tot redelijken prijs kan leveren.

690 Indien men de praktische moeilijkheden aan de fabricage verbonden weet te overwinnen, dreigt Duitschland op dit gebied dus blijvende schade te lijden. Omgekeerd zal men zich b.v. in Duitschland onafhankelijk trachten te maken van Engelsche steenkolen, etc. Zoo worden thans in Duitschland plannen beraamd om zich te onttrekken aan

695 Englands overwicht in den graanhandel en wil men er voorts beproeven, ook de rol, die het Engelsche accept op de wereldwisselmarkt speelt, te verkleinen, door afwikkeling van handels-transacties in Duitse valuta te bevorderen. Of dergelijke plannen de handelsbetrekkingen tusschen de naties blijvend zullen schaden, moet de tijd leeren. De zich vormende nieuwe kapitalen zullen te zijner tijd wederom plaatsing zoeken en daardoor de punten van aanraking tusschen de verschillende

700 volkeren opnieuw doen toenemen. In elk geval moeten de lessen, die de oorlog ook op economisch gebied leert van belangrijken invloed zijn op allerlei opvattingen, die men tot nu toe heeft gehuldigd. Zoo was het tot dusverre een eerste eisch van bankpolitiek voor voldoende liquiditeit te zorgen, door bij belegging in effecten en wissels een gedeelte dezer

705 gelden in gemakkelijk te realiseeren buitenlandsche fondsen en accepten te plaatsen. Het verbod van betaling aan onderdanen van vijandelijke staten en de in Engeland getroffen maatregelen om zelfs het innen van wissels met Duitse namen te beletten, zullen het echter noodzakelijk maken, de tot nu toe dienaangaande gevolgde theorieën te herzien. Zoo is te onzent het wetsontwerp tot verruiming van het gebied der

710 Rijkspostspaarbank, waarbij speciaal aan dusdanige beleggingen was gedacht, door den gang der gebeurtenissen waarschijnlijk van de baan geraakt. De vraag dringt zich verder op, of men niet in het algemeen weder tot het houden van grooter kassen zal moeten besluiten, teneinde tegen plotselinge verwickelingen gewapend te zijn. Ook wat de beteekenis der fondsenbeurs betreft maakt de oorlog nadere overweging van

715 vroegere opvattingen noodzakelijk. Wel is het reeds in de laatste jaren meer en meer duidelijk geworden, dat de beteekenis der beurs feitelijk vermindert, doordien een steeds grooter deel der effecten – en speciaal der beleggingsorders – door de banken "in zich zelf" worden afgesloten. Dat het echter mogelijk zou zijn, het economische leven maandenlang met geheele uitschakeling der fondsenbeurs te doen functioneeren

720 had zeker wel niemand gedacht, en evenmin, dat het zou gelukken, de ontzaglijke staatsleeningen, die thans geplaatst moeten worden, zonder tusschenkomst van de bankwereld af te sluiten. Wel is waar is de toestand op dit gebied door den oorlog natuurlijk tijdelijk zeer abnormaal geworden. Zoo heeft het sluiten der beurzen groote kapitalen doen ophoopen, waarvoor nog geen emplooi kon worden gevonden, en die

725 dus veel gemakkelijker dan anders het geval zou zijn geweest, hun weg naar de regeeringskassen konden vinden. Niettemin is het de vraag, of althans het toezicht op de fondsenmarkten, waartoe men thans in verschillende stalen, welke vroeger algeheele vrijheid op dit gebied huldigden, is gekomen, niet ook na den vrede zal blijven doorwerken. Voor zooverre de dérouté op de fondsenmarkten een gevolg is geweest van

730 te groote faciliteiten voor zwakke houders, zullen de beurzen zich zelf hebben te herzien. Dat dit te onzent zal geschieden is reeds thans vrij wel zeker en in zooverre zal uit de tegenwoordige dislocatie stellig iets goeds voortspruiten, al zal anderzijds wellicht ten gevolge van zulke wijzigingen de fondsenhandel zich nog meer dan thans bij de groote instellingen gaan concentreeren.

735 (Slot volgt.) D. K.

Nederland en de oorlog.

Belgische vluchtelingen.

740 De Commissaris der Koningin in de Provincie Groningen heeft de volgende circulaire gericht tot de burgemeesters in die provincie: Zooals de gebeurtenissen zich in den laatsten tijd in België ontwikkelen, schijnt het verblijf der vluchtelingen in ons land langer te zullen duren dan aanvankelijk gedacht werd.

745 Wij vervullen in Nederland, wij gevoelen dat allen, een onafwijsbare plicht, ons door de droevige oorlogsomstandigheden opgelegd, om de zorg dier ongelukkige Belgische vluchtelingen op ons te nemen. Van dien plicht moeten wij ons kwijten, ook al duurt hun gedwongen verblijf ten onzent langer dan wij verwacht en gehoopt hadden. Bij de duizenden, die in onze zuidelijke provinciën moeten worden onder dak gebracht en gevoed, is de taak voor ons in het noorden betrekkelijk licht.

750 Het is thans de bedoeling der Regeering, dat de personen, die goed ondergebracht zijn, zullen blijven, waar zij zijn, en dat die niet worden overgebracht naar de kampen, die noodgedrongen zullen worden opgericht, tenzij wegens noodzaak van orde of

hygiëne.

Het komt mij voor, dat wij ook hier in dien zin de Regeering dienen te steunen.

755 De Regeering doet wat zij kan en indien dan ook uwe gemeente eenige kosten moet maken, die niet vergoed kunnen worden, vertrouw ik, dat de Raad geen bezwaar zal hebben om ook iets in de kosten mede te dragen. In vele gemeenten geschiedt dat met groote vriendelijkheid en opgewektheid en de Regeering is daarvoor zeer erkentelijk. Haar moeilijke taak wordt op die wijze zeer verlicht.

760 Indien onze vluchtelingen ten gevolge der oorlogstoestanden nog eenigen tijd door ons zullen moeten geherbergd, zal de noodzakelijkheid zich sterker en sterker doen gevoelen om te trachten hun eenige bezigheid te verschaffen. Niet alleen omdat zij daardoor ook iets tot hun onderhoud zullen kunnen bijdragen, maar omdat de ledigheid voor de meesten, zoo niet voor allen, mannen zoowel als vrouwen, verkeerd is en

765 aanleiding moet geven tot allerlei verkeerdheden. Ik zie daarbij niet voorbij, dat er in den komenden winter gebrek aan arbeid kan ontstaan en dat wij in de eerste plaats voor onze eigen werklooze arbeiders zullen hebben te zorgen. In vele streken echter bestaat voor werkloosheid in dezen winter weinig vrees en zoo groot is het getal vluchtelingen in onze verschillende gemeenten
770 niet, dat wij ernstig beducht behoeven te zijn, dat daardoor aan onze arbeiders het brood zal worden onthouden. Buitendien, vele onzer gasten zijn niet geschikt voor veld- of fabrieksarbeid en juist voor hen is het zoo uitermate moeilijk passenden arbeid te vinden, terwijl de toestanden en de geschiktheid haast voor elk persoon of voor elk gezin verschillend zijn."

775 **Regeeringscommissie voor de vluchtelingen.**

Bij de "Centrale Commissie tot behartiging van naar Nederland uitgeweken vluchtelingen" is een gift van f10,000 ingekomen, toegezonden door het *Baselerisches Comité zur Unterstützung und Hilfe Notleidender Belgier*, gevestigd te Basel. Het
780 bedrag is door het Regeeringscomité in handen gesteld van het Nederlandsche comité te Amsterdam.

Door het secretariaat der Regeeringscommissie werden sedert 27 October j.l. ongeveer 7500 personen ingelicht omtrent de verblijfplaats van gezochte familieleden, zoodat zeker mag worden vastgesteld, dat minstens 25,000 personen tot elkander werden
785 gebracht.

Ook voor de doorzending van brieven aan Belgische vluchtelingen gericht, waarvan het adres door den afzender niet bekend is, heeft steeds zorg gedragen, en het aantal neemt met den dag toe, naarmate het adres van het secretariaat meer bekendheid verwerft in het buitenland.

790 Het registratiebureau, dat tot nu gevestigd is geweest in een lokaal Korte Voorhout 12a, geheel belangeloos afgestaan door de firma Corsmit Brossois & Co., zal met 1 Januari a.s. worden verplaatst naar het Plein 27, over welk perceel de commissie de beschikking heeft gekregen door de welwillende medewerking van het bestuur der Nieuwe of Litteraire Sociëteit, aan wie het huis behoort.

795 Alle correspondentie diene echter te blijven gericht aan het secretariaat, Lange Voorhout 45, Den Haag.

De "Leersum".

Het stoomschip "Leersum", dat op een mijn is geloopt en gezonken, was, volgens de
800 "N. R. Ct." 24 dezer van Rotterdam naar Newcastle vertrokken, voor eenige reizen (waarvan juist de laatste werd gemaakt) van Rotterdam naar New-castle en terug door de firma D. Burger en Zoon te Rotterdam, van de Maatschappij Oostzee te Amsterdam (directie Vinke en Co.) gehuurd. Het schip had een lading van ongeveer 530 ton stukgoed aan boord, en het ongeluk gebeurde toen de "Leersum" hulp verleende aan een
805 ander, in nood verkeerend, stoomschip.

Het telegram over het ongeluk, dat te Rotterdam werd ontvangen, luidde, "liep op mijn terwijl wij een ander schip trachtten te bergen. De bemanning, uitgezonderd twee remmers, is gered."

810 **Paarden-uitvoer.**

In de maanden November en December zijn van het station Oldenzaal ongeveer 5700 paarden (ruinen beneden 20 maanden) en veulens naar Duitschland uitgevoerd. ("N. R. Ct.")

815 **Verboden brievenvervoer naar België.**

Van officieele zijde wordt nogmaals de aandacht er op gevestigd, dat personen, die brieven voor particulieren vervoeren in België zich bloot stellen aan aanhouding en hechtenis, ook wanneer de brieven open zijn en mededeelingen van onschuldigen aard

bevatten.

820

Zaak Van Rossem.

Omtrent de strafzaak welke a.s. Donderdag voor de Rechtbank te 's-Gravenhage zal dienen tegen mr. Van Rossem, beklaagd van het door middel van geschrifte in gevaar brengen van de Nederlandsche onzijdigheid, vernemen wij dat het zeer onwaarschijnlijk is dat zij met gesloten deuren zal worden behandeld.

825

Vreemde munt in Limburg.

De Minister van Financiën brengt ter algemeene kennis, dat, te rekenen van 8 Januari 1915:

830

10. voor alle gemeenten der provincie Limburg, met uitzondering van de gemeente Vaals, het verbod zal gelden zilveren, nikkelen en koperen munten van het Duitse Rijk in betaling te geven;

835

20. het reeds thans voor alle gemeenten der provincie Limburg geldend verbod om nikkelen en koperen munten van het Koninkrijk België in betaling te geven, zal worden uitgebreid tot de zilveren munten van dat Rijk, zoodat geene Belgische munten van zilver, nikkel of koper in betaling zullen gegeven mogen worden.

840

Overtreding van deze verbodsbepalingen wordt, ingevolge art. 21 der Muntwet 1901, gestraft, bij eerste veroordeeling, met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, bij tweede of volgende overtreding, met geldboete van ten hoogste vijf honderd gulden.

845

Van 2 Jan. tot en met 15 Jan. 1915 zal gelegenheid bestaan tot verwisseling van de hierboven genoemde Duitse munten en van de zilveren munten van het Koninkrijk België bij de betaalmesters te Maastricht en te Roermond en voorts bij alle ontvangers der directe belastingen in de provincie Limburg, met uitzondering van dien te Vaals.

850

Bij die verwisseling zullen de evenbedoelde buitenlandsche munten worden aangenomen tegen afwisselende koersen, welke op de betrokken kantoren op eene voor het publiek duidelijk zichtbare plaats door aanplakking of op andere wijze zullen worden bekend gemaakt.

(St. Ct.)

INGEZONDEN STUKKEN.

(Van ingezonden stukken, geplaatst of ongeplaatst wordt de kopij niet teruggegeven.)

855

Werk voor de vluchtelingen.

Aan de Redactie!

U vraagt een plan om de Belgische vluchtelingen in de kampen en ook de militairen bezig te houden, 't Volgende breng ik onder uwe aandacht:

860

In den winter maken in Beieren boerengezinnen (man, vrouw en kinderen) speelgoederen; de voorraad komen den Neuerenberger kooplieden opkopen en deze speelgoederen gaan de heele wereld in.

865

Welnu laat de Belgen speelgoederen maken – die kunnen zeer primitief zijn doch er zijn zooveel bekwame handwerkslieden, zelfs artisten onder de vluchtelingen dat er van kundiger maaksel speelgoederen bij kunnen zijn – iedereen kan de emballage, kistjes of doozen maken, plakken, de speelgoederen schilderen; door verdeling van arbeid kan iedereen, ook vrouwen en kinderen daaraan mede helpen, fabrieksopzichters zullen er onder de geïnterneerden genoeg zijn, ingenieurs, technici op elk gebied om voor te lichten, en 't werk te verdeelen en toe te zien – de een kan den ander leenen – de handigheid komt vanzelf – door goede indeeling van arbeid kan iedereen aan 't werk worden gezet – daaraan moet over de geheele wereld de grootst mogelijke openbaarheid door de pers worden gegeven – Belgische exportfirma's die naar hier zijn uitgeweken moet den verkoop in handen worden gegeven – alleen Belgen moeten aan de exploitatie verdienen.

875

Over de geheele wereld bestaat sympathie voor de arme verdreven Belgen, iedereen van Hammerfest tot Hobarttown in Tasmanië zal bij voorkeur speelgoed kopen door Belgische vluchtelingen gemaakt, vooral als de fabricatie eenig voordeel voor de geïnterneerden en soldaten kan afwerpen, en de koper dit weet.

880

De Nederlandsche regeering moet elke doos of kistje van haar stempel als waarborg van echtheid voorzien – daarmee zijn duizenden handen bezig te houden en de verkoop, door de sympathie die allerwege bestaat – is verzekerd.

Als materieel is voornamelijk afval van hout, carton en papier noodig.

In ons land heeft niemand er schade mede want eene speelgoedindustrie op die manier gedreven bestaat bij onze plattelandsbevolking niet. Bovendien kan deze vaardigheid ook den Belgen in hun vaderland teruggekeerd wellicht nog weder voordeelen afwerpen.

885 Ik hoop dat dit plan (mits op groote schaal aangepakt en als wereldartikel behandeld)
uwe volle sympathie heeft en u dit denkbeeld zult willen helpen verbreiden. Hierop
hopende
Hoogachtend,
Amsterdam, 26 Dec. 1914. B. Y.

890

De Nederlandsche industrie en de "Friso"-motoren.

Aan de Redactie!

895 Beleefd verzoek ik u plaatsing van het onderstaande naar aanleiding van het in uw
Ochtendblad van 24 dezer voorkomend ingezonden stuk, getiteld "Nederlandsche
Industrie".

900 De heer D. Goedkoop Dzn. acht zich geroepen als kampioen op te treden voor de fabriek
"Werkspoor" en verwijt den schrijver van het artikel, opgenomen in uw Avondblad van
22 December j.l., betreffende den aanbouw van de Nederlandsche turbine-torpedobooten,
een oppervlakkig oordeel te hebben uitgesproken. Ik wensch thans den handschoen voor
dien onbekenden zeeofficier op te nemen, waartoe ik mij als afgetreden commandant van
H. M. "Friso" gerechtigd, en compatent acht.

Indien al van critiek op de Werkspoormotoren sprake kan zijn, dan is deze volkomen
gemotiveerd en door de feiten onaanvechtbaar bewezen.

905 De gemengde gevoelens, die zich van "Een zeeofficier" meester maakten bij het lezen
van het stadsnieuws in het Ochtendblad uwer courant van 16 December j.l., waarin door
iemand wiens naam noch qualiteit bekend waren, het vertrouwen werd uitgesproken, dat
de Regeering vooral den aanbouw van onderzeebooten en hunne motoren aan de
Nederlandsche industrie zou opdragen, en hiervoor speciaal de fabriek "Werkspoor"
noemde, na te hebben doen voorafgaan – en dit bij wijze van reclame –, dat ook de
910 eerste motoren voor de pantserbooten door die fabriek werden geleverd, acht ik
alleszins begrijpelijk.

915 Ook ik, die de lijdenshistorie dezer motoren van het begin tot het einde meemaakte,
voelde mij wrevelig gestemd. Had de redactie van het *Algemeen Handelsblad* dit
stadsnieuws, aan den bekwamen maritiemen medewerker, waarover zij beschikt,
toegezonden, dan ben ik vast overtuigd, dat dit nieuws nimmer ware verkondigd en der
Marine ergernis ware bespaard.

920 Het laat ons zeeofficieren volmaakt onverschillig aan wien de aanbouw van eenig schip
of anderszins wordt opgedragen. Wij vragen uitsluitend naar de resultaten en wij
geven de voorkeur aan den fabrikant, wiens product het rendement onzer zeemacht
verhoogt. Voor experimenteren ten koste van ons toch reeds zoo geringe budget voor
aanbouw voelen wij uit den aard der zaak niets, zelfs niet indien de vaderlandsche
industrie hierdoor aan ervaring rijker wordt.

925 Daar volgens den heer D. Goedkoop Dzn. Werkspoor allermintst afbrekende anoyne
critiek verdiende, was naar mijne meening een anoyne reclame, gebaseerd op de
leverantie der "Friso"-motoren, ten eenemale ongegrond en ten zeerste misplaatst.
U dankzeggend voor de opneming, teeken ik mij met verschuldigde govoelens.
Uw dienstwillige luitenant ter zee der 1e klasse J. A. BLAND VAN DEN BERG, afgetreden
commandant Hr. Ms. "Friso".

930 [Wij kunnen dit stuk niet plaatsen zonder protest aan te teekenen tegen de meening,
dat het voor onze marine van geen belang is of de gereedschappen onzer marine – als
b.v. motoren – in Nederland door Nederlanders gemaakt worden of niet. Ons dunkt,
juist in dezen oorlog is het tegendeel wel gebleken. Wij meenen hiermede de
bespreking van de "Friso"-motoren te kunnen eindigen; hoe het daarmede gesteld moge
935 zijn, het is niet aan den minsten twijfel onderhevig, dat "Werkspoor", dat op het
gebied van motoren een internationale reputatie heeft, goede motoren kan maken. Red.
"H.".]

DE OORLOG, 29 december 1914

940 **[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27923]**

AVONDBLAD. Eerste Blad.

Dit nummer bestaat uit twee bladen.

945 **OORLOG**

**De algemeene toestand. – Een mislukte doorbreking. – Het leven te Pont-à-Mousson. –
In Polen. – De zeeslag bij de Falklandseilanden. – Belgische vluchtelingen in
Engeland. – Een Duitsch officier over de wereldvrede.**

950 **De algemeene toestand.**

De berichten der laatste dagen zijn weinig zeggend, en men kan er uit afleiden, dat over het geheel de toestand onveranderd en dat nergens een beslissing is gevallen. De Duitsche troepen schijnen verwacht te hebben, dat de geallieerden in Frankrijk Kerstavond en de volgende dagen zouden hebben gebruikt, om door krachtige aanvallen op de Duitsche loopgraven terrein te winnen, hopende dat de feestviering onder de Duitschers hen minder waakzaam maken zou.

955 In het Duitsche leger toch leeft de herinnering voort aan de gevechten, die op de Kerstdagen in 1870 zijn geleverd, op den 24en December de slag aan de Hallue, op den 25en December een spoorweg-overval bij Bricon en een schermutseling bij Mezières, benevens eenige kleine gevechten.

960 En zoo werd dan ook in de Duitsche loopgraven scherp de wacht gehouden, gereed tot het gevecht. Slechte in de tweede linie werd de gewone "Bescherung" gehouden. Een berichtgever van de "Köln. Ztg". zegt over den Kerstnacht aan de Yser: "Men meende op een vijandelijken overval te moeten rekenen en had daarvoor omvangrijke
965 voorzorgsmaatregelen genomen. De wachten en de bezettingen der loopgraven waren verdubbeld, alles was gereed voor alarm." Doch den geheelen nacht hoorde men slechts het kanongebulder uit de verte, bij Yperen, en nu en dan het fluiten der kogels. Maar verder bleef alles stil.

Ook de gevechten op andere deelen van het front waren van niet veel beteekenis. 970 Trouwens, er schijnt bij de Duitsche legers een nieuwe methode te zijn ingevoerd om tegen den vijand op te trekken. In plaats van de voortdurende aanvallen op de vijandelijke stellingen, die slechts groote verliezen na zich sleepen, zonder nader tot het doel te komen, wordt nu gepoogd door mijnwerk en het aanleggen van sappen en traversen de vijandelijke loopgraven te naderen. Deze mollen-arbeid wordt steeds

975 verricht door pioniers en infanterie; zij graven van hunne loopgraven uit schuine gangen naar de vijandelijke opdraven en pogen zoodoende tot vlak bij de vijandelijke stellingen te komen. Liefst ongezien, maar dit is niet altoos mogelijk. Zoodra de tegenpartij dit vooruit sluipen in gedekte stellingen opmerkt, wordt van zijn zijde hetzelfde gedaan, en tevens wordt de artillerie aan het werk gezet om de gravers

980 onder massa's projectielen te bedelven. Verder moeten zij vreezen voor mijnen, die door de tegenpartij worden aangelegd en voor handgranaten, die niet alleen worden geworpen, maar door de Engelschen zelfs op de geweren worden gezet en geschoten. Hier en daar gelukt het dan wel eens, ongemerkt zoo dicht bij de vijandelijke loopgraven te komen, dat men de bewakers ervan kan verrassen; plotseling te
985 voorschijn komend en met enkele sprongen het kleine stukje terrein overschrijdend, dat de sappen van de loopgraven scheidt, staan dan de aanvallers in dezelfde loopgraaf als de verdedigers. Een gevecht van man tegen man ontstaat, tenzij de verdedigers door de plotselinge verschijning der aanvallers zoo verschrikt zijn, dat zij zich overgeven.

990 Zoo wordt voet voor voet in het gebied tusschen de loopgraven gestreden, en wat vandaag wordt veroverd, moet morgen dikwijls weer worden afgestaan, wanneer een overmachtige vijandelijke afdeeling zich er toe zet, om de behaalde voordeelen weder aan den tegenstander te ontrukken.

Het wordt steeds moeilijker deze kleine gevechten, steeds op hetzelfde front, zonder
995 dat belangrijke vooruitgangen van de eene of andere zijde plaats hebben, te volgen. Er wordt gestreden, vaak dagen lang, om enkele meters vooruit te komen, om een dorp of terreinvoorwerp; en straks als de balans wordt opgemaakt is die strijd niet veel meer geweest dan een vooruitgang van enkele meters hier, een achteruitgang daar, zonder dat de gevechten over het geheele front belangrijke wijzigingen brachten in de
1000 algemeene positie.

Het hevigst wordt nog steeds gevochten aan de beide uiteinden van de lange linie, die door geheel Noord-Frankrijk en Zuid-België loopt. Wanneer het bericht juist is, dat bij Mariakerke, ten noordwesten van Nieuwpoort, gevochten is, en dat daar Belgische soldaten zijn gevangen genomen, dan wordt daardoor bevestigd, dat de geallieerden
1005 pogen ten westen van Nieuwpoort hun frontlinie te verlengen en te pogen tusschen de stad en de zee langs de kust en door de duinen naar het noorden te dringen.

Zij worden daarbij gesteund door de Engelsche vloot, die de Duitsche stellingen in de duinen beschiet, en kunnen waarschijnlijk daar eenig terrein winnen; maar de stad Nieuwpoort en het zuidoostelijk daarvan gelegen plaatsje St. Georges zijn nog steeds
1010 in handen der Duitschers.

Op het overige deel van dit front hebben kleine gevechten plaats gehad waarbij loopgraven werden verloren of genomen. En het Engelsche bericht over de doorbreking van het Duitsche front bij Yperen heeft, zooals in het verhaal van den ooggetuige wordt erkend, geleid tot een mislukking.

1015

In het Oosten is de strijd in de streek tusschen den bovenloop en den benedenloop van de Weichsel nog steeds onbeslist. De Weichsel maakt daar een diepe bocht in oostelijke richting, en het gebied waarin de gevechten tusschen Hindenburg's legers en de Russen geleverd worden, ligt geheel in die bocht. In berichten van Russische zijde wordt melding gemaakt van partieele successen, de Duitsche officieele berichten melden slechts dat ondanks de ongunstige weersgesteldheid de ontwikkeling van de aanvallen op normale wijze wordt voortgezet. Daar wordt dus opnieuw een slag geleverd of voorbereid, waarvan wij het resultaat over eenige dagen wel zullen vernemen. Ten zuiden van den bovenloop der Weichsel wordt de strijd tegen de Oostenrijkers voortgezet. Daar stroomt in een richting bijna van het zuiden naar het noorden de rivier de Doenajetsj, en daar achter bevindt zich het Russische front dat zich uitstrekt van Opatowitsj aan de Weichsel, tegenover de uitmonding van de Doenajetsj, tot Bicksj ten zuiden daarvan. De Russen melden, dat zij tusschen 18 en 26 December daar voordeelen behaalden, waarbij 200 officieren, 15.000 man en 40 mitrailleurs in hunne handen vielen. In de Karpathen en ten noorden daarvan, in de omgeving van den Doeklapas, ontweken de Oostenrijkers, naar zij melden, de aanvallen der Russen. Hetgeen, volgens de Russische lezing zeggen wil, dat de terugtocht der Oostenrijkers, in de richting van Lisko, een overhaast karakter aannam en een 5000-tal krijgsgevangenen in Russische handen vielen. Het schijnt, dat de Russen hier de Oostenrijkers in Oostelijke en Westelijke richting willen uiteendrijven, om opnieuw over de Karpathen te komen en Bartfeld te bezetten, dat zij vroeger al eens hadden. Doch volgens de Oostenrijksche berichten werden in stellingen dicht bij de kam der Karpathen de hevige Russische aanvallen door de Oostenrijksche troepen afgeslagen. Een poging om van Tsjentochof Oostenrijksche troepen naar de Karpathen te zenden is, naar de Russen melden, mislukt en heeft tot een débâcle geleid.

Op het Westelijk oorlogstoneel.

1045 Een mislukte doorbreking.

LONDEN, 28 Dec. (Reuter's bijz. dienst.) Een ooggetuige van den strijd aan het front (een nadere plaatsaanduiding ontbreekt, maar waarschijnlijk betreft het relaas een poging van de geallieerden om door het Duitsche front aan de Yser te breken) meldt, dat de strijd den 21en met kracht werd voortgezet.

1050 Onze aanval was gericht op een kleine opening in het centrum; de Duitschers werden gestadig achteruit gedreven, maar deden een nieuwen aanval in den middag. Onze troepen hadden een heftig vuur in front en beide flanken te doorstaan en werden gedwongen het veroverde dorp los te laten. De Engelschen kregen versterking, bestormden het dorp en zetten zich stevig vast in de loopgraven, bij welke actie de 1055 Franschen krachtig hulp boden.

Den volgenden morgen trokken wij, na den geheelen nacht gevochten te hebben, vooruit en namen bezit van de Duitsche loopgraven. Maar aangezien de stelling te veel was blootgesteld aan het vuur van den vijand, trokken wij op onze oorspronkelijke stelling terug, daar deze sterker was.

1060 Het terrein van den strijd was één groot moeras.

Op den 23en bleek de kracht van den aanval van den vijand (bedoeld wordt vermoedelijk, dat deze na het afslaan van den aanval tot een tegenaanval was overgegaan) te verminderen; althans, hij zette niet door, tengevolge van te groote verliezen.

1065 Den 24en bepaalde de strijd zich tot een wederzijdsche beschieting met mortieren en handgranaten, maar Belgische en Fransche troepen wisten toch op verschillende punten tusschen de Engelsche stellingen en de zee door te dringen.

Duitsche levens en Fransche gebouwen.

1070 Aan de "Times" wordt uit New-York gemeld, dat generaal von Heeringen wederom een Amerikaanschen journalist een interview toestond. De generaal sprak o.a. over de beschieting van Reims en vatte zijn meening aldus samen, dat Duitsch bloed kostbaarder is dan Fransche gebouwen. "Als de tijd is gekomen om Reims te nemen," zeide hij, "en de Franschen willen het niet anders opgeven, zal ik de stad doen 1075 bombardeeren. De verwoesting zal op hun eigen hoofd neerkomen. Wij zullen de kathedraal eerbiedigen, zoolang de Franschen dit zelf doen".

Het leven te Pont-à-Mousson.

1080 Terwijl betrekkelijk veel bijzonderheden bericht worden over den strijd, in Vlaanderen, hoort men vrijwel niets over de actie op het overige front; van den toestand in het centrum kan men zich slechts een uiterst vage voorstelling maken aan

de hand der schaarsche gegevens daarover in de officieele communiqués.

We weten, dat aan het zuidelijk gedeelte van het reusachtige front (in den Elzas) even hard gevochten wordt als in België – maar over den middenmoot zwijgen de

1085 berichten vrijwel geheel.

En toch is dat het gedeelte, waar een doorbreking voor beide partijen het grootste beslissende succes zou hebben, aangezien dat zou beteekenen een ernstige bedreiging van de verbindingslijnen van de tegenpartij.

1090 Eén van de steden, die op dit gedeelte van het westelijk oorlogstooneel geducht in het gedrang is gekomen, is wel Pont-à-Mousson, ten zuiden van Metz aan den Moezel gelegen, bij den opmarsch van de Duitschers in de eerste phase van den oorlog door den vijand bezet (Volgens de berichten van die dagen is de stad tijdelijk het

1095 hoofdkwartier van den kroonprins geweest) bevindt de plaats zich thans weer in Fransche handen. Volgens de "Etoile de Nancy" heeft de bevolking zich reeds geheel gewend aan den eigenaardigen toestand en de voortdurende bedreiging van het

1100 strijdgewoel in de onmiddellijke nabijheid. Zoowel ter linkerzijde van de stad in en bij het bosch Lepêtre als rechts dondert het kanon zonder ophouden. De bevolking leeft in een atmosfeer van strijd en verwoesting. En toch heerscht

1105 betrekkelijke levendigheid in de stad, die niet al te veel geleden heeft. Bijna alle winkels zijn geopend. De bewoners zijn zoo thuis geraakt in het militaire leven en het oorlogsbedrijf, dat allen er zonder aarzelen en zonder falen kunnen zeggen, dat dit het geluid van een Duitsch kanon, dat de stem van een Fransche 75 m.M. is. Toen de mobilisatie werd bevolen, vormde zich een commissie van notabelen; daar de

1110 burgemeester, die reserve-kapitein was, moest uitrukken, werd een plaatsvervanger aangewezen. Aangezien de trein niet meer liepen en bijna alle voertuigen waren

1115 gerequireerd, werd de aanvoer van levensmiddelen uiterst moeilijk. De hal van het stadhuis werd herschapen in een kruidenierswinkel, waarvan een gemeenteraadslid de leiding op zich nam. Ten gevolge van deze en andere maatregelen heeft het niemand aan levensmiddelen ontbroken. Behoeftige en armlastige families werden gratis maaltijden

1120 verstrekt. Men verkocht – en verkoop nog – tegen den kosten prijs aan wie betalen kunnen. Het verkeer in de stad is niet geheel zonder gevaar. Vooral de wijk St. Martin op den

1125 linkeroever van de Moezel heeft zwaar geleden. Wil men de rivier over dan moet men in het bezit zijn van een pas, voorzien van de stempels en zegels van tallooze autoriteiten. Alleen de dooden mogen vrij passeeren op weg naar hun laatste rustplaats, waarheen zij worden gebracht zonder eenig geleide. Toen de brug, die tot

1130 tweemaal toe vernietigd is, werd hersteld, had het verkeer per roeiboort plaats. Zoo had Pont-à-Mousson gedurende eenigen tijd zijn doodengondelier. Zijn einde was tragisch: op een goeden dag stond hij bij de aanlegplaats met een paar Fransche

1135 infanteristen te praten, toen eenige Duitsche wielrijders tot den oever doordrongen en op het het groepje vuurden. De charon van Pont-à-Mousson werd doodelijk getroffen.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.
1140 **Officieele Russische berichten.**

PETROGRAD, 28 Dec. (R. T. A.) Rapport van den generalen staf:
Den 27sten hadden geen ontmoetingen van beteekenis plaats tusschen Beneden-Weichsel en Pilitza. De Duitsche aanvallen werden overal teruggeslagen. De Duitschers leden zware verliezen, vooral bij hun vergeefschen aanval ten zuidoosten van

1145 Schiernovietsj. Tusschen Pilitza en Boven-Weichsel ging de vijand over tot het defensief. Onze troepen namen in een stormaanval het dorpje Sjitniki, dat hardnekkig door de Oostenrijkers werd verdedigd.

De vijand heeft den linkeroever van de Nidda geheel en al losgelaten.

1145 Ten Zuiden van de Boven-Weichsel op het front Opatowetsj-Bicksj blijven de operaties zich ontwikkelen in ons voordeel. (Opatowetsj ligt op den linker Weichseloever, tegenover de uitmonding van de Doenajetsj). Tusschen 18 en 26 Dec. maakten wij hier 200 officieren en 15000 man krijgsgevangen; bovendien veroverden wij 40 mitrailleurs.

De terugtocht van den vijand nabij den Doeklapas en op de wegen naar Lisko wordt steeds overhaaster en wanordelijker. Den 26en maakten wij hier 5000 krijgsgevangenen. Een poging van den vijand om strijdkrachten uit de omgeving van Tsjenstochof naar de Karpathen te dirigeeren, mislukte tengevolge van een manoeuvre van ons en liep den

27en uit op een volslagen débâcle voor den vijand.

In Polen.
De correspondent van de "Times" te Warschau zendt aan zijn blad een uitvoerig bericht

Naspeuringen van Paul Theelen: 29 december 1914

(d.d. 24 Dec.) waarin hij uiteenzet, dat de Russen in het gebied ten noorden van den Weichsel vrijwel heer en meester zijn. Hij deelt mede, dat de krijgsverrichtingen rondom Wlawa voor de Russen, met succes werden bekroond, maar nadat hij zijn telegram verzond is hierin reeds eenige wijziging gekomen, daar Wlawa door de Duitschers is hernomen. Wat het gebied ten zuiden van den Weichsel betreft. De Duitse linie gaat hier over Ilof, Lowitsj, Bresin, Tomasof. De Russische linie volgt de Bsoera en gaat dan over de steden Rawa en Nowe Wasto. Skierniwietsj is door de Russen zonder strijd ontruimd, opdat ze zich aan de Bsoeralwa zouden kunnen verschansen. Van den Weichsel tot Sochatsjef loopt de Bsoera tusschen steile oevers, hetgeen een krachtige verdediging mogelijk maakt; dan verder zuidelijk door open terrein over een afstand van 10 mijlen, maar hier is zij diep en loopt tusschen scherpe oevers. Ook de Rawa biedt natuurlijke voordeelen aan de verdediging. De Russische linie echter naar Nowe Miasto gaat door open terrein en leent zich minder voor verdedigende operatiën. Een week geleden, zegt de correspondent, werd er om Sochatsjef verwoed gevochten, maar bijzonderheden ontbreken. Het schijnt dat de Duitschers ten noorden van deze plaats de rivier wilden over trekken. Zij brachten de Russen zware verliezen toe maar voor de beweging uitgevoerd was hadden ze zelf hevig te lijden – volgens Russische berichten verloren ze haast een heele divisie. Aan weerszijden werden vele gevangenen gemaakt.

Dinsdag rukten de Duitschers naar Sochatsjef op en zij schijnen de rivier over te zijn gekomen, maar Dinsdagnacht dreven de Russen in een tegenaanval de Duitschers uit hun stelling en dwongen ze hen 10 mijlen terug te trekken, ongeveer tot de oude linie bij Ilof.

De Duitse opmarsch naar Nowe Miasto werd door de Russen onder generaal Roesky tot mislukking gebracht. De Duitschers leden hevige verliezen.

De correspondent merkt op dat men van deze gevechten te Warschau zelf weinig weet, en alleen vertrouwelijke mededeelingen stellen in staat althans zich eenig oordeel te vormen van hetgeen plaats heeft.

De positie van Warschau schijnt in geenen deele gevaarlijk, men heeft daar goeden moed en de opperbevelhebber en generaal Roesky zouden dan ook vertrouwelijk zich hebben uitgelaten, dat de militaire toestand bevredigend is. Alleen de vijandelijke vliegers met hun bommen brengen overlast aan de bevolking van Warschau, van welke er zoo nu en dan als slachtoffers dezer strooptochten vallen. De weersgesteldheden in Polen is voor de Duitschers nadeelig, want de wegen zijn nat en modderig en het vervoer van het geschut wordt daardoor zeer bemoeilijkt.

Op Zee.

1185 In de Zwarte Zee.

Het "Berliner Tageblatt" ontvangt uit Konstantinopel de volgende authentieke bijzonderheden over het gevecht in de Zwarte Zee: In den nacht van 23 op 24 December ondernam een Turksch oorlogsschip een kruistocht in de Zwarte Zee, terwijl twee andere oorlogsschepen voor Batoem lagen. De Turksche kruiser ontmoette in de Zwarte Zee de vereenigde Russische vloot.

Niettegenstaande de vijand veel sterker was, aanvaardde de Turksche kruiser onmiddellijk het gevecht. Bij het zoeklicht zag de commandant, dat zich bij de Russische vloot ook een mijnenlegger bevond, die, zooals later werd geconstateerd, den naam "Oleg" droeg; hij werd in den grond geboord. Ook het Russische slagschip "Rostislaw" werd zwaar beschadigd. De rest van de Russische vloot verdween in de duisternis en het gelukte haar naar Sebastopol te ontkomen.

Later bij het optrekken van den ochtendnevel gelukte het den Turkschen kruiser nog een tweeden Russischen mijnenlegger den "Athos" in den grond te boren. De bemanning, bestaande uit twee officieren en 30 man, werd gevangen genomen, eerst naar Konstantinopel en daarna naar Ismid gebracht, waar zich, zooals bekend is, reeds 100 gevangenen van den Russischen mijnenlegger "Pruth" bevinden.

Uit de verklaringen van de gevangenen blijkt dat de Russische vloot de mijnenleggers, die met steenen en dynamiet geladen waren, naar de haven van Soengoeldak wilde brengen en ze daar wilde laten zinken. Daar nu de Turksche vloot op haar tochten in de Zwarte Zee haar kolen meerendeels uit deze haven betreft, heeft het tijdige moedige ingrijpen van den Turkschen kruiser de Turksche vloot voor een zware schade behoed.

Een andere kruiser heeft intusschen in den nacht van 24 op 25 December Batoem met succes gebombardeerd en de Turksche actie te land daardoor aanmerkelijk ondersteund.

1210 Op een mijn geloopt.

LONDEN, 28 Dec. (Reuter.) Het stoomschip "Gem" van Glasgow liep Vrijdagavond op een mijn en zonk onmiddellijk. Twee man werden gered, het lot van de rest der bemanning

is onbekend.

1215

De slag bij de Falklandseilanden.

De maritieme medewerker van de "Times" wijst op enkele bijzonderheden die bekend geworden zijn door de publicatie van het officieele rapport van Sir Frederick Sturdee over den slag bij de Falklandseilanden.

1220

Uit dat verslag blijkt, dat de beide slagkruisers "Invincible" en "Inflexible" van Engeland zijn gezonden, om aan den strijd tegen het Duitsche eskader deel te nemen. Die uitzending was zeer geheim gehouden – één onzer berichtgevers meldde ons slechts dat twee dreadnoughts waren uitgestoomd ter versterking van het eskader van Sir Frederick – en niemand in Engeland had enig vermoeden van de uitzending. Zij moeten

1225

in de tweede week van November vertrokken zijn, dadelijk na de ontvangst van het bericht der nederlaag van admiraal Craddock bij Coronel. Den 9den December kwamen zij te Port Stanley aan, juist bijtijds om deel te nemen aan het gevecht; want den volgenden morgen kwam het Duitsche eskader in zicht. De "Times"-medewerker noemt dit een merkwaardig staaltje van zeemanskunst, dat deze beide schepen, die 14.000 Eng. mijlen hadden afgelegd (22.400 K.M.), juist op het goede oogenblik ter bestemder plaatse aankwamen.

1230

De Duitsche admiraal schijnt volkomen op de hoogte te zijn geweest van de bewegingen der Engelsche schepen aan de Zuid-Amerikaansche kust. De wetenschap, dat een Engelsch-Japansche scheepsmacht uit het noorden aankwam moest hem hebben geleerd, dat zijn tochten in den Stillen Oceaan ten einde waren. Hij wist of vermoedde, dat de Canopus bij de Falklandseilanden lag, en Port Stanley zou, als kolenstation en draadloos telegraaf-station, een goede uitgangplaats voor tochten zijn geweest. Naar gemeld wordt, had de Duitsche admiraal, aan boord van de "Eitel Fritz" een duizendtal reservisten, die een garnizoen op deze Engelsche eilanden moesten vormen.

1235

Zij liepen daarbij echter in de val, doordat de admiraal de beide groote slagkruisers met de zware kanonnen in de baai had laten blijven, totdat het gevecht was aangevangen.

1240

De medewerker van de "Times" spreekt dan over het schieten van de Duitschers, wier granaten ratelend langs de pantserbedekking van de Engelsche schepen gingen, zonder ze ernstig te beschadigen, terwijl het Engelsche zware geschut de pantserbekleding der Duitsche schepen aan flarden scheurde.

1245

Heel veel geloof slaat de berichtgever niet aan het verhaal, dat de "Leipzig" een witte vlag heesch, en door een misverstand in den grond geboord werd. Dan zouden, zegt hij, de Duitsche kruisers de eerste schepen van eenige natie zijn, die witte vlaggen medevoeren, om zich te kunnen overgeven. Veeleer acht hij het waarschijnlijk, dat zij allen handelden als de kapitein van de "Nürnberg", die te Honolulu zei: "De "Nürnberg" zal waarschijnlijk onze lijkst zijn, maar wij zijn bereid tot het uiterste te vechten."

1250

Maar het is mogelijk, zegt de medewerker van de "Times", dat niet alle Duitsche kapiteins van dezelfde meening zijn.

1255

BELGIË.

Spoorwegverkeer in België.

De Duitsche regeering te Brussel opende het vooruitzicht dat tegen begin Januari eenige verbetering in het verkeer zal komen. Intusschen zijn reeds op eenige plaatsen nieuwe treinen ingelascht. Zoo gaat de trein Antwerpen-Brussel en terug weer geregeld; de reis neemt bijna twee uur in beslag en kost heen en terug 5 francs 40 centimes. In November en de eerste helft van December werden 19 Belgische spoorwegen door het Duitsche bestuur geëxploiteerd.

1265

ENGELAND.

Dé dag.

LONDEN, 24 December.

(Van onzen eigen berichtgever.)

1270

Londen, 24 December. Leefden wij onder andere omstandigheden, dan zou uit voor Engelschen en Duitschers vooral, voor wie de Kerstavond van zoo groote beteekenis is, de dag der dagen van het jaar zijn. Thans – neen, ik zal geen bespiegelingen gaan houden over het Kerstfeest van het jaar 1914, ieder zal die wel voor zich zelven maken; ieder zal onwillekeurig heden en morgen, of hij wil of niet, althans eenige oogenblikken zich afvragen, wat dat "Vrede op aarde, een welbehagen in menschen" thans te beduiden heeft en met die gedachten zal ik den lezer alleen laten.

1275

Maar toch is het wel van beteekenis nog een en ander te vertellen van den dag, zooals wij hem nu beleven. Ware hij aangebroken in dagen van vrede en niet in deze dagen van wapengekletter en diepe ellende en droefenis voor velen, men zou in Engeland, in

- 1280 België en Amerika zeker groote aandacht hebben gewijd aan dezen 24 December en zich herinnerd hebben dat het honderd jaren geleden is dat te Gent geteekend werd de vrede tusschen Groot-Britannië en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika; dat een einde werd gemaakt aan den laatsten oorlog, die tusschen twee natiën, beiden van het Angel-Saksische ras, is gevoerd.
- 1285 De bladen vestigen op die gebeurtenis, nu juist een eeuw geleden, de aandacht en wij zouden hier en in Amerika in den aanvang van het spoedig in te treden jaar tal van feestelijke samenkomsten hebben gezien om dien merkwaardigen Kerstavond van een eeuw her te herdenken.
- 1290 Thans is die avond van den 24en December anders geworden – weder spelen Engeland, de Vereenigde Staten en België een beteekenisvolle rol in de wereldgeschiedenis, maar hoe geheel anders is het nu. De Vereenigde Staten zijn in den loop der eeuw, die sedert dat Gentsche verdrag verliep, gegroeid tot een land van groote beteekenis. De kern des volks is er Angel-Saksisch gebleven, de landstaal is nog de taal van het Engelsche volk, maar millioenen van andere Europeesche volken zijn naar het nieuwe
- 1295 rijk aan gene zijde van den Atlantischen Oceaan uitgeweken, en hebben het helpen groot maken, en het aantal der Duitschers, dat er zich allengs vestigde, is lang niet onbeduidend.
- Het tractaat van Gent op den Kerstavond van 1814 – stad waar een belangrijk vredesverdrag werd geteekend, dat nog niets van zijn belang heeft verloren; stad, die
- 1300 thans, door de schending van een ander, niet minder heilig verdrag, gevallen is in de handen van den vijand; een der weinige tot dusverre niet verwoeste steden van een binnen enkele maanden tijds zoo diep ongelukkig gemaakt land.
- Engeland, ter wille van dat Gent mede, ten oorlog gegaan, gewikkeld in den schrikkelijken volkerenkrijg; de Vereenigde Staten geworden tot het land dat al het
- 1305 mogelijke gedaan heeft en nog helpt doen, om het leed der geknechte, der gemartelde Belgische bevolking te lenigen; die Staten, geworden tot een rijk van machtigen invloed op financieel en economisch gebied in gansch de wereld.
- Inderdaad, in die kleine spanne tijds van 's werelds geschiedenis – want dat zijn immers honderd jaren toch feitelijk – zijn de verhoudingen tusschen die Vereenigde
- 1310 Staten, Engeland, der Belgen land, wel buitengewoon anders geworden dan zij waren op dien vrede-dag van 1814; het tractaat van Gent is wel waard heden in herinnering te worden gehouden.
- Kerstavond van 1914 – Kerstavond van den dag.
- Daar kan weinig reden zijn om elkander vanavond een "Merry Christmas" te wenschen in
- 1315 een land, waar zoovelen thans meer aanleiding hebben tot weenen dan tot feestelijk samenzijn, maar dat is misschien een reden te meer dat men vanavond er nog méér prijs op zal stellen bij elkander te zijn in den huiselijken kring en vooral zal dit het geval zijn in die gezinnen, waar een of meer leden zijn heengegaan om voor land en eigen hard de ellende des oorlogs te tarten. Voor zoover het mogelijk was, hebben de
- 1320 vrijwilligers, die in Engeland in de kampen geoefend worden en ook die officieren en soldaten, welke met mogelijkheid in Noord-Frankrijk kozden worden gemist, verlof gekregen om de Kerstdagen thuis te gaan doorbrengen. Gisteren aan Victoria Station kon men treffend verwelkomen zien door echtgenooten, moeders, kinderen, van degenen, die zoo gelukkig waren geweest, vergunning te hebben gekregen van de Fransche kust
- 1325 naar hier te komen, en vanochtend, toen ik een kijkje nam aan Waterloo Station, was daar niet minder hartelijk de ontvangst van die vrijwilligers, die uit de oefeningskampen voor een paar dagen naar Londen, naar huis, gekomen waren.
- Rondwandele in dat reusachtige Londensche spoorweg-station, waarvan de verbouwing en vernieuwing nu reeds enkele jaren doorgaat, doch bij lange na nog niet is
- 1330 voltooid, heb ik verbaasd gestaan over de geweldige hoeveelheden goederen, die nog vervoerd moesten worden. Niet alleen dat sommige perrons hoog opgestapeld lagen van pakken en manden, die direct door de spoorwegmaatschappij werden verzonden of uit het land waren aangekomen, maar nog merkwaardiger waren die perrons, waar de mailwagens de postzakken met pakketten kwamen halen, of brengen naar vertrekkende treinen. Daar
- 1335 lagen "bergen" van mailzakken, waarop het woord "Parcels" was geschilderd; mail wagens reden maar af en aan – post- en spoorwegmannen kwamen handen tekort om alles te expedieeren – alles geschenken voor den dag, den gróóten dag in het Engelsche volksleven.
- En toch is de groote drukte van het verzenden van postpakketten naar de soldaten in
- 1340 Frankrijk en België, naar de mannen op de vloot, reeds lang voorbij; de laatste dag van het verzenden naar het expeditionaire leger was 12 December, en de "Manchester Guardian" deelt vanochtend mede, dat 250,000 pakketten naar de troepen verzonden werden, of ongeveer 20,000 per dag, terwijl er naar de vloot ongeveer 11,000 per dag gingen.
- 1345 Aan de gewone Kerstmis-vermaken zal het ook a.s. Zaterdag, den Boxing-day, niet

ontbreken. Een aantal schouwburgen kondigt de gebruikelijke pantomimes aan, waarin men natuurlijk een aantal patriotische "songs" en toespelingen op den oorlog te gemoet kan zien, terwijl in een aantal music-halls "sketches", kleine tooneelstukjes, worden opgevoerd, die leger, vloot, vaderlandsliefde verheerlijken en de jonge mannen, die tot dusverre achter bleven, tot dienst-nemen opwekken.

1350 Heel wat drukte is vooruit gemaakt over een zoodanige "sketch", die thans in het "Coliseum", den bekenden "hall", wordt opgevoerd en die geschreven werd door den tooneelschrijver J. M. Barrie.

1355 Twee Londensche bladen vermeldden menige dagen vóór de eerste opvoering dat men iets sensationeels te verwachten had van dezen bekenden dramaturg en dat zijn "sketch", getiteld "The Day", zoo genoemd in verband met den toast, dien Duitsche officieren, naar men beweert, elkander toebrengen in verbind met "Der Tag", den dag, waarop zij in Engeland zullen landen en het gehate Albion zullen vernederen, in zijn geheel door hen zou worden afgedrukt. Een ieder die het gelegenheidsstukje zag of las, zal zeker teleurgesteld zijn geweest – uit de pen van een zoo bekend tooneelschrijver als

1360 Barrie zou men iets veel beters verwacht hebben; zooals hij het schreef, had iedereen het kunnen doen.
De Engelsche pers was dan ook over het algemeen in haar critiek verre van geestdriftig en de bladen, die het stukje wèl mooi vonden, schreven vermoedelijk

1365 omdat zij iets uit de pen van een Barrie nu eenmaal mooi móeten vinden, òf omdat zij uit zuiver chauvinisme alles loven wat tegen den Duitschen Keizer gezegd en geschreven wordt.
Toch zal Barrie's "sketch" bij 't schouwburg en music-hall-bezoekend publiek van den a.s. Boxing-day wel pakken; degenen, die op dien dag uitgaan zijn spoedig dankbaar en

1370 niet veeleisenend. Misgunnen wij dien "holiday-makers" hun genot niet – het is al gelukkig genoeg als er nog menschen zijn, die ten minste één enkelen dag gedachten aan de ellende, die wij beleven, weten te vergeten en de zorgen van zich af kunnen zetten. Het ware is het dit jaar toch niet, zeker niet in de oorlogvoerende landen en wij kunnen slechts hopen dat in het volgend jaar de dag meer reden tot vreugde zal

1375 kunnen geven.

Trouw der Indiërs.

1380 LONDEN, 29 Dec. (Reuter.) Uit het eiland en uit de grensstreken van Indië komen steeds nieuwe bewijzen van de loyaleiteit der Indische Mohammedanen. Zoo verklaren de godsdienstige hoofden van de voornaamste stammen langs de grens van Afghanistan, dat de oorlog niet Turkije slechts kan worden beschouwd als een zuiver staatkundigen oorlog zonder eenig godsdienstig karakter.

1385 De Arabische hoofden van de stammen in Beloedsjistani en Mehram bevestigen hun onwankelbare trouw aan de Britsche kroon en betuigen hun dank voor de door de regeering gegeven verzekering, dat de bondgenooten de heilige plaatsen in Arabië en elders zullen eerbiedigen.

Persstemmen.

1390 LONDEN, 28 Dec. (Reuter.) Naar aanleiding van de verklaringen van admiraal v. Tirpitz, vice-admiraal v. Schlieper en graaf Reventlow, dat zoo noodig in den zeeoorlog dezelfde methoden zullen worden toegepast als te land (daarbij o.m. doelende op een krachtige actie van Duitsche onderzeebooten tegen de Engelsche koopvaardijvloot), schrijft de "Westminster Gaz." – en in dien geest schrijven vrijwel alle bladen:

1395 "De Duitschers beschikken niet over voldoende oorlogsbodems om de Engelsche vloot te verslaan en den Duitschen handel te beschermen. Maar er moet toch iets gebeuren om aan den onhoudbaren toestand een einde te maken, moeten Duitsche onderzeebooten Britsche koopvaarders in den grond boren ten spijt van alle internationale overeenkomsten, die den zeeoorlog regelen; ook moeten daden van terrorisme verricht worden ten koste van vrouwen en kinderen. Wij overdrijven niet de denkbeelden van de uitnemende woordvoerders van de Duitsche beschaving; wij bespotten hun uitlatingen niet, maar herhalen deze slechts woordelijk. Iedere man, vrouw en kind in Engeland, zegt graaf Reventlow, moet er zich van doordringen, dat Duitschland niet met fluweelen handschoenen een oorlog zal voeren, waarvan het succes afhangt van de

1400 toepassing van een onmeedoogende strengheid, welke geen overwegingen van menselijkheid zouden kunne verzachten.
"Men herkent in die verklaring de bekende Duitsche stelling over de noodzaak. Wij vergeten niet, dat dit alles geen teekenen zijn van kracht en moed, maar van zwakte, woede en wreedheid. Lieden, die zoo spreken, zijn minder te vreezen dan loyale en

1410 zwiigende krijgers, die zich door niets van hun militair doel laten afbrengen, doch de rechten van non-combattanten eerbiedigen en medelijden betoonen voor vrouwen en

kinderen. Wij kunnen maatregelen nemen tegen de bedreigingen van deze lieden en ondertusschen moed en vertrouwen putten juist uit die uitbarstingen van hun onmachtige woede."

1415

De Belgische vluchtelingen.

De President of the Local Government Board heeft eenigen tijd geleden een commissie benoemd om na te gaan wat ten behoeve van de Belgische vluchtelingen in Engeland kan worden gedaan. Deze commissie op 27 October benoemd heeft thans een eerste verslag uitgebracht. De voornaamste vraag, waarmee de commissie zich had bezig te houden was deze op welke wijze voor de vluchtelingen arbeid zou kunnen worden gevonden, zonder dat de Britsche arbeiders daarvan nadeel zouden ondervinden. Een der adviezen van de commissie is dat den vluchtelingen werk zal worden verschaft door de vervaardiging van kleeren, meubelen en andere huishoudelijke artikelen, die dan ter beschikking der Belgische regeering dienden te worden gesteld ten behoeve van het Belgische volk dat na den oorlog naar het vaderland terugkeert en dat een centraal lichaam zal worden ingesteld dat de plaatselijke hulpcomité's zou steunen en adviseeren bij de inrichting van werkplaatsen ten behoeve van de vluchtelingen.

1420

1425

1430

1435

1440

1445

1450

1455

1460

1465

1470

Volgens de "Times" heeft de regeering reeds stappen in dezen geest gedaan en is onder leiding van sir Ernest Hatch, voorzitter der bovengenoemde commissie, een kleiner comité voor dat doel gevormd. In het verslag worden eerst eenige bijzonderheden meegedeeld over de Belgische exodus. Terwijl Nederland en in iets minder mate Frankrijk de grootste stroom der vluchtelingen ontvingen, kwamen er in Engeland ongeveer 110,000 vluchtelingen aan en maatregelen zijn genomen om er nog meer uit Nederland over te brengen. Met waardeering wordt dan melding gemaakt van den steun uit alle kringen der bevolking voor de vluchtelingen ontvangen en in verschillende plaatsen zijn de van huis en hof verdrevenen opgenomen. Zoo bevonden er zich te Glasgow meer dan 3000, Sheffield 1500, Leeds 1200, Birmingham 2000 enz. De moeilijkheid is nu echter, zooals wij in ons land ook weten, het vinden van werk voor deze duizenden. De commissie herinnert dat op 2 November de Belgische regeering meedeelde dat zij alle ongehuwden tusschen 18 en 30 jaren voor den militairen dienst noodig had en dat zij dus verzocht aan deze lieden in geen geval werk te verschaffen. Wat de werkverschaffing aan de anderen betreft merkt de commissie op, dat het noodig is geen Belgen te werk te stellen voordat alles gedaan is om Britsche arbeidskrachten te krijgen en tevens dat geen Belgen tegen lagere dan de gebruikelijke loonen zouden worden te werk gesteld. Er is in sommige vakken wel werk, ook voor Belgische arbeidskrachten, maar er dient gewaakt te worden tegen een neerdrücken der arbeidsvoorwaarden. Toch zal deze behoefte aan werkkrachten, voornamelijk in den landbouw zich eerst sterker doen gevoelen in de komende maanden. Voorloopig konden nog slechts ruim 600 Belgen door bemiddeling der arbeidsbeurzen werk vinden. Tegenover het groote aantal vluchtelingen is dat dus nog slechts weinig en de commissie beveelt nu aan een register aan te leggen der vluchtelingen - waarmee trouwens reeds een begin is gemaakt. Uit de reeds verzamelde gegevens blijkt dat de vluchtelingen in drie groepen verdeeld kunnen worden, nl. 1. arbeiders, die geschikt zijn om de open plaatsen te vervullen in de takken van bedrijf, waarin aan Britsche arbeidskrachten een tekort is: landarbeiders, glasblazers, mijnwerkers e. d.; 2. arbeiders voor wie in de Britsche industrie geen plaats is, zooals kleermakers, hoedenmakers, typografen, boekbinders, meubelmakers e. d. en eindelijk 3. handelsbedienden, werkgevers en leden van de vrije beroepen. Wat de eerste groep betreft, kan vooral wat den landbouw aangaat, in de komende maanden min of meer arbeidsgelegenheid komen. Voor de tweede groep zullen speciale maatregelen noodig zijn. Voor de derde groep bestaat praktisch geen gelegenheid tot werkverschaffing.

Voor de eerste groep beveelt de commissie de bemiddeling der arbeidsbeurzen aan en nauwlettende controle op de arbeidsvoorwaarden. Voor de tweede groep beveelt zij aan, gelijk we reeds zeiden, de vervaardiging van benodigdheden ten behoeve van het eigen volk na den oorlog. Als voorbeeld vijs de commissie op een reeds te Leeds tot stand gekomen werkplaats, waar de arbeid reeds is begonnen. Al de vervaardigde goederen worden opgeslagen en komen niet ter markt, zoodat van eenige concurrentie ten nadeele der Britsche arbeiders geen sprake is. Het verslag dezer Engelsche commissie verdient dus zeker ook in ons land wel overweging.

FRANKRIJK.

De Kamerzitting.

1475

PARIJS, 22 Dec. (Van onzen gewonen briefschrijver.) Wie, gedachtig aan het peil waarop het Fransche parlement in vreedestijd dikwijls toonde te staan, hartg geweest zijn dat Kamer en Senaat zich in de zitting van vandaag niet "waardig" genoeg zouden

1480 toonen,- hebben een aangename verrassing gehad. Ook op de parlementaire milieus heeft de oorlog zijn invloed geoeffend, en eenheid en wederzijdsch respect hebben er de plaats ingenomen van de tweedracht, haat, nijd, afgunst, minachting en miskennis die in normale tijden in de kringen der "honorables" plegen te heerschen. Natuurlijk zal die gunstige verandering jammer genoeg niet blijven aanhouden, en zijn we de tegenwoordige epische tijden weer wat te boven, dan zal al gauw de natuur weer boven de leer gaan. Maar dat neemt niet weg dat het Fransche parlement vandaag getoond

1485 heeft volkomen tegen de omstandigheden opgewassen te zijn, en dat het "cachet" van deze korte zitting voor dat van de onvergetelijke bijeenkomst van begin Augustus in het geheel niet onderdeed.

1490 Ontzaglijk groot was weer de belangstelling van het publiek geweest; de officieele personen waren zóó aanhoudend geplaagd om kaarten, dat men vandaag - ongehoord feit! - in de Salle des Pas Perdus een kennisgeving aangeplakt vond, inhoudende dat voor de beide zittingen van vandaag en morgen in het geheel geen entrées meer beschikbaar waren. Dit was een buitenkansje voor de arme drommels die den geheelen nacht voor den toegang tot de publieke tribune queue gemaakt hadden, en nu hun plaats en voor héél behoorlijke bedragen, sommigen zelfs wel voor vijftig francs, van de hand konden

1495 doen.

In de wandelgangen van de Kamer bleek overigens door den oorlogstoestand al heel weinig veranderd. De eenige nieuwigheid vormde een groote kaart van het oorlogsterrein in Frankrijk en België, door speciale reflectors verlicht, en waarop de positie der verschillende legers volgens de gegevens der laatste communiqués

1500 keurig netjes met vlaggetjes en lange draden was aangegeven. Kleinere kaarten zonder vlaggetjes beeldden het oostelijke en zuidelijke gevechts-terrein uit. Verder trof het als iets ongewoons dat de "haag" waartusschen de president zich, komende van zijn particuliere appartementen, naar den ingang van de zittingzaal begeeft, ditmaal gevormd werd door "territoriaux", reservisten met algrijzende haren, in plaats van

1505 door de twintigjarige jongens van anders.

Van uit onze verheven tribune in de zittingzaal neerziende, bemerkten wij al dadelijk de drie plaats en van député's die in den oorlog gevallen zijn, en die de questuur met een breede lap zwart krip en een driekleurig lint had doen voorzien. Verder was de vierpersoons-bank waar Jaurès tusschen zijn collega's placht te zitten ook nu,

1510 evenals in Augustus, door de socialisten geheel vrijgelaten.

Ook nu kwamen de Kamerleden eerst binnen nadat de president Deschanel, die van zijn auto-ongeluk van enkele dagen geleden weer geheel hersteld bleek, zijn zetel had ingenomen, en deden ze hun best bij het zitten-gaan zoo weinig mogelijk leven te maken. De ministers op hun bank kregen eindeloos veel handen te drukken, vooral

1515 Ribot, die later nog eens een afzonderlijke ovatie kreeg toen hij als minister van financiën de begroeting kwam indienen. Waarschijnlijk wilde de Kamer tegenover hem goedmaken wat ze hem, door hem in Juni den dag van zijn eerste optreden als premier reeds om te gooien, misdeed.

Om kwart over tweeën opende de heer Deschanel de zitting, en begon zijn rede uit te spreken, waarvan Reuter u een uitvoerig uittreksel zal hebben geseind. Voor een dergelijke redevoering is het talent van den mooi-sprekenden Kamervoorzitter wel in het bijzonder geëigend, en al had men het elders dan in Frankrijk wellicht wat

1520 soberder gezegd, toch was het pakkend en goed wat hij, zeide. Hoe het dan ook insloeg! Telkens knalde het applaus, dikwijls rezen spontaan al de afgevaardigden van hun banken om met meer nadruk hun bijval te uiten. Vooral begroette lang aangehouden handgeklap de woorden van den president toen hij sprak van de heldhaftigheid der bondgenooten, en na de vermelding van België scheen er geen eind aan de bijvals-

1525 betuigingen te komen. Aan het slot werd in een ware ovatie met opgestoken handen de "affichage" van de geheele rede gestemd. [en enkele aanhaling, het begin, onvertaald,

1530 om een denkbeeld te geven van deze welsprekendheid:

Représentants de la France, élevons nos âmes vers les héros qui combattent pour elle! Depuis cinq mois, ils luttent pied a pied, offrant leur vie gaiement, à la française, pour tout sauver. Jamais la France ne fut plus grande; jamais l'humanité ne monta plus haut. Soldats intrépides, joignant à leur naturelle bravoure le courage plus dur

1535 des longues patiences; chefs à la fois prudente et hardis, unis à leurs troupes par une mutuelle affection, et dont le sang-froid, l'esprit d'organisation et la maîtrise ramenaient nos couleurs en Alsace, triomphaient sur la Marne et tenaient dans les Flandres; saintes femmes, versant aux blessures leur tendresse; mères stoïques; enfants sublimes, martyrs de leur dévouement; et tout ce peuple impassible sous la tempête, brûlant de la même foi: vit-on jamais en aucun temps, en aucun pays, plus

1540 magnifique explosion de vertus?

Il semble qu'en cette heure divine, la patrie ait réuni toutes les grandeurs de son histoire; vaillance de Jeanne la Lorraine et enthousiasme des guerres libératrices de

1545 la Révolution; modestie des généraux de la première République et confiance
inébranlable de Gambetta; édit de Nantes éteignant les discordes civiles et nuit du 4
août effaçant les inégalités sociales.

Ah! c'est que la France ne défend pas seulement sa terre, ses foyers, les tombeaux
des aïeux, les souvenirs sacrés, les œuvres idéales de l'art et de In foi, et tout ce
1550 que son génie répand de græe, de justice et de beauté, elle défend autre chose
encore: le respect des traites, l'indépendance de l'Europe et la liberté humaine.
Oui, il s'agit de savoir si tout l'effort de la conscience, pendant des siècles,
aboutira à son esclavage; si des millions d'hommes pourront être pris, livrés,
parqués de l'autre côté d'une frontière et condamnés à se battre pour leurs
1555 conquérants et leurs maîtres, centre leur patrie, contre leur famille et contre leurs
frères; il s'agit de savoir si la matière asservira l'esprit et si le monde sera la
proie sanglante de la violence.

Na het algemeene gedeelte kwam de herdenking van de leden die de Kamer sinds haar
1560 laatste bijeenkomst verloren heeft. De drie gesneuvelden, Pierre Goujon, Paul Proust
en Edouard Nortier, namen daarbij natuurlijk de eereplaats in, en diep bewogen
luisterden de afgevaardigden, opstaande van hun zitplaatsen, naar de beschrijving van
hun heldendood. Ter herinnering daaraan zal in het Palais-Bourbon een marmeren
gedenkplaat worden aangebracht. Zullen er, voor de oorlog ten einde is, nog niet meer
namen in gegrift moeten worden?

1565 Met een woord van deelneming aan degenen die zoons, broeders, familieleden verloren
hebben, een gelukwensen aan de bevorderden en gedecoreerden, een uiting van meegevoel
voor hetgeen er geleden wordt in de provincies die zich nog in den macht van den
vijand bevinden, eindigde de heer Deschanel.

1570 Onmiddellijk daarna kwam de eerste minister aan het woord, en las, met minder breed
gebaar en sonoor geluid, maar met niet minder innige overtuiging, zijn
regeringsverklaring voor. Ook hieruit mogen in het oorspronkelijk enkele alinea's
volgen. Eerst deze over de vaste overtuiging waarmee men het eindresultaat te gemoet
ziet:

1575 Ce plan de guerre et ce plan de paix ne nous sont pas inspirés, messieurs, par
quelque présomptueuse espérance. Nous avons *la certitude du succès*. Nous devons cette
certitude à notre armée tout entière, à notre marine qui joints à la marine anglaise,
nous procure la maîtrise des mers, aux troupes qui ont repoussé au Maroc des
agressions sana lendemain; nous la devons aux soldate qui défendent notre pavillon
lointain, dans des colonies françaises qui, des le premier jour, ce sont retournées
1580 d'un tendre élan vers la mère patrie. Nous la devons à notre armée dont l'héroïsme
fut guidé par des chefs incomparables à travers la victoire de la Marne, la victoire
des Flandres, dans maints combats, à la nation qui à su faire correspondre à cet
héroïsme l'union, le silence la sérénité dans les heures critiques. Ainsi nous avons
pu montrer au monde qu'une démocratie organisée peut servir par une action vigoureuse
1585 l'idéal de liberté et d'égalité qui fait sa grandeur. Ainsi nous avons pu montrer au
monde, comme le disait le général en chef, qui est à la fois un grand soldat et un
noble citoyen, "que la République peut être fière de l'armée qu'elle a préparée".
Ainsi ont pu apparaître dans cette guerre impie toutes les vertus de notre race et
celles qu'on nous accordait, l'initiative, l'élan, la bravoure la témérité, et celles
1590 qu'on nous déniait, l'endurance, la patience, le stoïcisme. Saluons, messieurs, tous
ces héros! Gloire à ceux qui sont tombés dans le sillon avant la victoire et à ceux
qui, par elle, les vengeront demain! Une nation qui suscite de tels enthousiasmes est
impérissable.

1595 En dan het slot, over de nationale eenheid:

Pour vaincre, il ne suffit pas de l'héroïsme à la frontière, il faut l'union au
dedans. Continuons à préserver de toute atteinte cette union sacrée. Aujourd'hui,
comme hier, comme demain, n'ayons qu'un cri: la Victoire; qu'une vision; la Patrie;
qu'un idéal; le Droit. C'est pour lui que nous luttons, que luttent encore la
1600 Belgique, qui a donné à cet idéal tout le sang de ses veines, l'inébranlable
Angleterre, la Russie fidèle, l'intrépide Serbie, l'audacieuse marine japonaise.
Si cette guerre est la plus gigantesque que l'histoire ait enregistrée, ce n'est pas
parce que des peuples se heurtent pour conquérir des territoires, des débouchés, un
agrandissement de la vie matérielle, des avantages politiques et économiques; c'est
1605 parce qu'ils se heurtent pour régler le sort du monde. Rien de plus grand n'est
jamais apparu au regard des hommes: contre le barbarisme et le despotisme, contre le
système de provocations et de menaces méthodiques que l'Allemagne appelait la paix,
contre le système de meurtres et de pillages collectifs que l'Allemagne appelle la
guerre, contre l'hégémonie insolente d'une caste militaire qui a déchaîne le fléau,

Naspeuringen van Paul Theelen: 29 december 1914

1610 avec ses alliés, la France émancipatrice et vengeresse. d'un seul élan, s'est
dressée. Voilà l'enjeu. Il départ notre vie. Continuons donc à n'avoir qu'un V seule
âme et, demain, dans la paix de la victoire, restitués à la liberté aujourd'hui
volontairement enchaînée de nos opinions, nous nous rappellerons avec fierté ces
jours tragique – car ils nous auront faits plus vaillants et meilleurs.

1615 Plus vaillants et meilleurs – men zou waarlijk zeggen dat de vreeselijke beproeving,
die ze thans doorstaan, bezig is het ? te maken. Moge dit goede dan althans nog
voortkomen uit dezen ontzettenden menschonteerenden oorlogstijd!

1620 En daarmee was het afgeloopen. Niemand die aankwam met eenig voorstel, die vroeg om
eenige nadere inlichting, condities stelde voor het verlenen van zijn volle
vertrouwen in deze Regeering. De wetsontwerpen die voorgesteld werden zullen morgen
worden aangenomen, en het parlement zal weer terugtreden op den achtergrond waar het
onder deze omstandigheden – n'en déplaît Clemenceau, wiens dagelijksch geschetter
tegen alle regeeringspersonen zonder onderscheid steeds minder sympathiek wordt, en

1625 steeds meer aan afgunst doet denken – behoort.
Hoe mooi is dit absolute vertrouwen, die algemeene waardeering voor degenen die in
deze moeilijke tijden den drukkenden last dragen der verantwoordelijkheid. En hoe
jammer dat er een oorlog noodig was om het zoover te brengen.

1630 DUITSCHLAND.

Een Duitsch officier over den ??? vrede.

In de "Friedenswarte", uitgave van A. Fried, te Weenen, komt een artikel voor van
baron Marschall von Bieberstein, Pruisisch landraad en kapitein der reserve bij het
le garderegiment, waarin deze Pruisisch officier toont, dat ook onder den
1635 vijandelijken kogelregen – die ook aan zijn leven een einde heeft gemaakt – zijn
geloof is blijven voortbestaan aan den eeuwigen vrede. Het artikel werd op 18 October
in de loopgraven geschreven, en zegt:

1640 "Wie in dezen strijd in de eerste linie meevecht, en zich daarbij al het leed, al de
ellende al de onuitsprekelijke droefheid voorstelt, die de moderne oorlog
veroorzaakt, zoowel door de ontzettende uitwerking van de moderne wapenen, als door
den economischen ondergang van honderdduizenden bij de zoo gecompliceerd in elkander
grijpende betrekkingen der volken onder en tegenover elkaar, moet wel tot de
overtuiging komen, dat de menschheid moet leeren den oorlog te overwinnen, en dat het
1645 niet waar is, "dat de eeuwige vrede een droom is en niet eens een mooie droom". De
tijd moet en zal komen, die de oorlog niet meer kent, en die tijd zal in vergelijking
met onzen tijd een groote vooruitgang zijn."

1650 Baron von Bieberstein meent, dat de wereldvrede verzekerd zal zijn zoo alle volken
van germaansch ras zich aaneen sluiten.
Hij noemt dit een historisch noodzakelijke aaneensluiting, die komen moet, en die
slechts wacht op de dagen, waarin de volken dat zullen inzien.

1655 "Wat is het, vraagt hij, dat ons scheidt, behalve het oude nationale eigenschap der
Germanen, hun oneenigheid? Voor alles de groote onbemindeerdheid der Duitschers, waarvoor
de thans woedende oorlog ons allen de oogen moet hebben geopend. Ieder ding heeft
zijn oorzaak en wij moeten ook dezen algemeenen haat wel gedeeltelijk hebben
verdiend, in elk geval veroorzaakt. Na den vrede zal het tijd zijn over de oorzaken
1660 daarvan te spreken en niet de laatste winste van dezen oorlog zal het zijn, dat de
Duitscher in deze richting zich zelf onderzoekt, zijn fouten erkent en poogt te
verbeteren."

De man, die dit schreef en die op een wonde plek zoo juist den vinger legde, is op 11
November op Fransch grondgebied gevallen.

1665 En zijn laatste bekentenis was tevens een woord van waarschuwing en van hoop: "Zorgt
voor de komst van den wereldvrede!"

TURKIJE.

Officieele Russische berichten.

1670 PETROGRAD, 29 Dec. (R. T. A.)

Rapport van den generalen staf van het leger in den Kaukasus:

1675 Onze in de richting van Olty oprukkende troepen hebben, na het overschrijden van de
rivier de Laursin, hun opmarsch gestaakt ten gevolge van de aanwezigheid van een
aanzienlijke Turksche troepenmacht in de omgeving van Jargkamiesj.
Den 26en ontwikkelden zich gevechten bij Doetak. Onze opmarsch eindigde met de

Naspeuringen van Paul Theelen: 29 december 1914

bezetting van de lijn Khamaer-Agadane, vanwaar de Turken zich met zware verliezen, ook aan krijgsgevangenen, terugtrokken.

Elders geen verandering.

1680 **ITALIË.**

Schip aangehouden.

Naar uit Syracuse geseind wordt, werd ondanks een vroeger protest van de Italiaansche regeering op de vaart van Bengazi de Italiaansche mailboot "Memphi" door een Fransch oorlogsschip in volle zee eenige uren aangehouden. Het schip mocht echter na een
1685 streng onderzoek van het geheele schip en de scheepspapieren zijn tocht voortzetten.

JAPAN.

Japan en Rusland.

LONDEN, 29 Dec. (Reuter.) De Japansche ambassade deelde aan Reuter mede, dat het
1690 gerucht uit de Vereenigde Staten afkomstig en volgens hetwelk Rusland aan Japan het Russisch gedeelte van het eiland Sachalin zou afstaan in ruil voor zware artillerie, niet ernstig moet worden opgevat. De ambassade voegt hierbij, dat elke hulp die Japan aan Rusland mocht hebben gegeven of bereid zal zijn te geven voortvloeit uit de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Rusland en Japan en
1695 vooral hieruit dat beiden denzelfden vijand bestrijden. Hulp van dezen aard heeft niets te maken met politieke kwanselarij of verkrijging van grondgebied. Zulk marchandeeren zou afbreuk doen aan de betrekkingen van zoo bijzondere vriendschap, die zoo lang reeds tusschen beide rijken bestaan en zoo geheel vreemd zijn aan den nationalen geest van beide mogendheden.
1700 De ambassade doet nog opmerken, dat de status quo, vastgesteld door het verdrag van Portsmouth en de daarop volgende overeenkomsten van 1907 en 1909 als duurzaam wordt beschouwd door de bevolking van de beide landen, die volkomen tevreden zijn over den bestaanden toestand.

1705 **De ontbinding van het parlement.**

Zooals we reeds meedeelden, heeft de Japansche regeering in den Landdag een nederlaag geleden bij de behandeling der legerbegroting en als gevolg daarvan is de Landdag ontbonden. De gewezen correspondent van de "Times" in Japan, zet in een artikel in zijn blad uiteen, dat deze maatregel van graaf Okoema een nieuwe stap is naar een
1710 democratisering van de Japansche regeering. De nieuwe verkiezingen zullen op 25 Maart plaats hebben.

Een verklaring van de nederlaag der regeering is waarschijnlijk deze. Graaf Okoema aanvaardde in April het bewind, nadat ten gevolge van het vlootschandaal het ministerie Yamamoto moest aftreden. Zijn ministerie werd echter samengesteld uit
1715 leden van de minderheden in het parlement, noch de Seiyoekai, de partij, die in den Landdag de meerderheid had, noch de democratische Kokoeminto, waren in het kabinet vertegenwoordigd en partijgeschil en partijbelang zal dus bij hetgeen nu in den Landdag plaats had wel een rol hebben gespeeld.

1720 **VEREENIGDE STATEN.**

Amerikaansche consuls in België.

WASHINGTON, 29 Dee. (Reuter.) Duitschland heeft officieel kennis gegeven aan het departement van buitenlandsche zaken, dat de Amerikaansche consuls in België aangenaam moeten zijn aan de Duitsche militaire autoriteiten en dat het wenschelijk
1725 is enkele consuls te vervangen, tenminste voor het oogenblik.

President Wilson en de oorlog.

President Wilson schreef aan den redacteur van "King Albert's book" op een uitnoodiging om ook een bijdrage voor dat boek te leveren, het volgende:

1730 Ik behoef zeker niet te zeggen, dat mijn warme sympathie is met hen die in België lijden, maar ik meen, met het oog op mijn officieele positie, dat het zeer onverstandig zou zijn voor mij om iets te schrijven voor het boek dat op initiatief van de "Daily Telegraph" wordt samengesteld. Het boek zal ongetwijfeld een oordeel uitspreken over den oorlog, en het zou onjuist zijn als ik deelnam aan het maken van
1735 eenig oordeel over de omstandigheden, waaronder de Belgen zoo gruwelijk hebben geleden. Ik ben overtuigd dat ge mijn positie zult begrijpen en zult beseffen dat zij mij niet weerhoudt sympathie te gevoelen voor de lijdens.

PORTUGAL.

1740 **Inval in Angola.**

Uit Lissabon wordt aan de "Times" gemeld, dat volgens een regeeringsmededeeling aan

1745 de pers, een Duitse strijdmacht van ongeveer 2000 man de grens overtrok en Naulila aanviel. De Portugeesche bevelhebber achtte het raadzaam terug te trekken naar een "strategische positie" ten einde versterkingen af te wachten. De regeering zal al het mogelijke doen om zoo spoedig mogelijk versterkingen naar Angola te zenden.

Engeland.

Generaal Kelly Kenny.

1750 Generaal Sir Thomas Kelly Kenny is in den ouderdom van 74 jaren overleden. Generaal Kelly-Kenny, die op 18-jarigen leeftijd in het leger trad als vaandrig, had een schitterenden staat van dienst. Zijn overlijden dient wel door ons vermeld, omdat hij behoorde tot de bekende generaals uit den Boerenoorlog, waarin hij o.a. deelnam aan de ontzetting van Kimberley. In 1903 verliet hij den dienst.

1755 **Nederland en de oorlog.**

Een kapitein gevangen genomen.

1760 Kapitein Van den Berge, met de voor Rotterdam bestemde stoomboot "Telegraaf V", van de firma H. Braakman & Co., van Brussel gekomen, is op de Schelde bij fort St. Marie door de Duitschers aangehouden. In den blikken koker met scheepspapieren bevond zich ook een brief, van welks bestaan, naar beweerd wordt, de kapitein niets af wist. De Duitschers vonden er echter aanleiding in, de boot onder militair geleide naar Brussel te voeren en daar den kapitein gevangen te nemen. De boot is later met een anderen kapitein te Hansweert aangekomen. (N. R. Ct.)

1765 **Nederlander gesneuveld.**

1770 De oudste zoon van den heer C. P. W. Kriens, directeur van Haarlemsch Muziekkorps, is 13 December gesneuveld. Martinus C. E. Kriens was 33 jaar en woonde als musicus te Parijs. Hij had zich als Franschman laten naturaliseeren en als vrijwilliger in het Fransche leger dienst genomen. Als kapelmeester en musicus had de heer Kriens een goeden naam verworven.

Amsterdam en de Oorlog.

Lezing over den Oorlog.

1775 Naar wij vernemen zal onze "Om en bij den Strijd"-medewerker T. Landré Zaterdag 2 Januari in de Cabaretzaal van Bellevue (ingang Leidschekade) voor genoodigden een conference houden over zijn ervaringen op het oorlogsterrein in België en Noord-Frankrijk. Invitatiebiljetten zijn, zolang de voorraad strekt, verkrijgbaar aan het Concertbureau Max van Gelder, Prinsengracht 772.

1780 **Landstorm Amsterdam II en III.**

(Vrijwilligers.) De oefeningen van beide afdeelingen hebben voorloopig nog gezamenlijk in het Beursgebouw (ingang oostzijde Beursstraat) plaats en worden thans gehouden op Maandag, Woensdag en Zaterdag, 's avonds van 8-10 uur. De oefeningen der manschappen, die door beroepsbezigheden of anderszins verhinderd zijn aan de avondoefeningen deel te nemen, zijn voorloopig vastgesteld op Maandag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondags voorm. van 10-12 uur. Eerste oefening Donderdagvoormiddag a.s.

BEURS EN NIJVERHEID.

1790 **Kunstmatige rubber.**

1795 Men herinnert zich de opzienbarende beschouwingen die indertijd de rondte hebben, gedaan omtrent een nieuw procédé voor de vervaardiging van kunstmatigen rubber, dat door eenige der meest bekende Engelsche geleerden, onder wie Sir Joseph Ramsay, was uitgewerkt. Er is toen een maatschappij opgericht, de Synthetic Products Company, voor het toepassen van dit procédé én voor het vervaardigen van producten, die als grondstof voor den kunstmatigen rubber noodig zouden zijn. Het eerste jaarverslag dezer maatschappij is thans verschenen. Zooals daaruit blijkt, heeft zij zich vooralsnog alleen toegelegd op het fabricceeren van aceton en butyl-alkohol, twee dezer producten, waarmede bevredigende resultaten zijn verkregen. Wat kunstmatigen rubber betreft, heeft zij onderhandelingen gevoerd met continentale chemische groepen om tot de vorming van een syndicaat te geraken. Men wil dus de productie mede contingenteeren en een vaste prijspolitiek aannemen, alvorens nog van werkelijke productie sprake is. Door het uitbreken van den oorlog konden deze onderhandelingen niet worden voortgezet en het bestuur deelt mede, dat productie op eenigszins ruimer schaal thans wel tot na het einde van den krijg zal moeten wachten, te meer daar een der fabrieken van de maatschappij door de regeering is overgenomen voor fabricatie van oorlogsbenodigdheden.